

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

T.C.
VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

VAKIF ŞEHİR

DEPREM ÖZEL

YILIN KARELERİ İLE
ASRIN FELAKETİ

DEPREM BÖLGESİNDEKİ
VAKIF ESERLERİ
İHYA EDİLİYOR

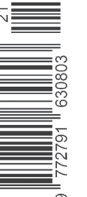
MİMAR SİNAN'IN
DEPREM MATEMATİĞİ

BİR ZAMANLAR
KAHRAMANMARAŞ

ŞUBAT 2024 / SAYI: 21

HABİBİ NECCAR CAMİİ, ANTAKYA - HATAY (2022)

Üretime Katkı Sağlayanlara

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
ekonomiye katkı sağlayan üreticilere
destek olanlara katılın.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

VAKIF KATILIM

Fatih Rüşdiyesi'nde ders okurduk
Hareket başladı cümlemiz durduk
Şiddeti arttırdı hepimiz korktuk
Allah diye bağıştık ulu Yezdâne

Zabitler der ki: Bu ne felaket
Var mı bizim için câ-yı selâmet
Olur ise ancak Mevlâ'dan hidâyet
Cümlenin halleri demiştin yamâne

Kurtulduk mektepten çok şükür ettik
Kimsede hâl kalmadı cümlemiz bittik
Peder maderimizi görmeye gittik
Hazır olduk ol emr ü fermâne

Kimisi bıraktı hep kitaplarını
Kurtarmak için hep canlarını
Koştular görmeye hep hanelerini
Hepsinin gözyaşları oldu revâne

Teneffüşhane baştan başa yıkıldı
Şakirdân zabıt sokaklara döküldü
Çok şükür Tanrı'ya hepsi kurtuldu
Koç kurban kesildi Rabb ü Sübhâne

Görün Çırçırılılar yangına geldi
Pervane misali ateşe daldı
Kurtardı çok yerleri kurbanlar aldı
Çok şükür ettiler emr ü'l-sübhâne

Sandıklar gelmişti karşı taraftan
Kurtardı çok yerleri Bâri Yaradan
Lutfundan gösterdi gayret insane

“Hareket-i Arz Destanı”, Halid Efendi
(1894 İstanbul depreminin ardından)

“ Tüm Eserlerimiz Aynı İhtişamıyla Ayağa Kaldırılacak ”

6 Şubat 2023 tarihinde başlayan ve devam eden günlerde meydana gelen depremler, ülkemizin 11 ilinde çok büyük can ve mal kayıplarına sebep olmuştur. Bu vesileyle “asrın felaketi”nde hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza tekrardan Allah’tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı dilerim.

Hayırlarda yarışmak gayesiyle kurulan ve hiç kimseden karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yardım etmenin ve bu yardımları sürekli hale getirebilmenin kurumsallaşmış şekli olan vakıflarımızın, bu acıların paylaşılması ve yaralarımızın sarılmasındaki payı çok büyüktür.

Bu bağlamda, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak yaptığımız bu çağrıya gerek aynı, gerekse nakdi ve manevi yardım olarak katılım sağlayan tüm vakıflarımızın her birine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Bu vesile ile deprem bölgesindeki son durum ve ihya çalışmalarıyla ilgili bilgiler vermek isterim. Deprem bölgesindeki 11 şehrimizde toplam 678 kültür ve tabiat varlığı bulunmaktadır. Bunlar bir arasta, üç bedesten, dört bina, 317 cami, üç mescit, 22 çeşme, üç medrese, 53 türbe, 12 çarşı, 14 dükkân, 22 ev, 27 hamam, 17 han, iki hanegah, üç havra, beş hazire, bir imaret, bir kale, bir kastel, dokuz kervansaray, 19 kilise, altı konak, bir köprü, üç köşk, iki kümbet, iki mevlevihane ve diğer yapılardan oluşmaktadır.

Bu 678 kültür varlığından 31’i tümenden göçme (yıkık), 144’i ağır hasarlı, 104’ü orta hasarlı, 98’i hafif hasarlı ve 301 adedi hasarsızdır. Yıkılan yapılarda öncelikle çevre ve insan sağlığı için gerekli tüm güvenlik tedbirleri alınıyor, mevcut durumun hava fotoğrafları ve video çekimleri yapılıyor, kalıntı rölevaleri çıkarılıyor. Her eser için ayrı ayrı

oluşturulan restitüsyon ve restorasyon/rekonstrüksiyon projeleri, Bilim Heyeti üyeleri ile Vakıflar Genel Müdürlüğü yapı denetim görevlilerinin çalışmalarıyla hazırlanıp koruma kurullarına sunuluyor.

Bu aşamada kullanılacak durumda olan malzemeler belgelenecek ayrıştırılıyor ve tekrar kullanılmak üzere koruma altına alınıyor. Koruma kurullarınca onaylanan projeler doğrultusunda, aslına uygun malzeme ve yöntemlerle restorasyon/rekonstrüksiyon çalışmalarına başlanıyor. Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanları tarafından değerlendirilen tüm eserlerde, ihtiyaç durumuna göre destek kolonları ekleme, askıya alma iskeleleri kurma, geçici çatı ile kapatma gibi acil önlemler alınıyor.

Deprem sonrasında, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz uzman personellerince oluşturulan ekipler, eski eser tescilli tüm yapılarımızda hasar tespit çalışmalarını ivedilikle tamamlamış ve belgelemiştir. Hasarlı tüm yapılarımızda gerekli görülen güvenlik tedbirlerinin yanı sıra, eserler koruma altına alınmış ve yaklaşık maliyet çalışmalarına başlanmıştır. Eserlerin tamamının yaklaşık maliyet çalışmaları tamamlanmış ve ihale işlemlerine başlanmıştır. İhale edilen 200 eserin moloz ayıklama işlemleri, belgeleme çalışmaları ve ayıklanan kalıntıların güven altına alınması işlemleri tamamlanmış olup, restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

Devam eden işlerde yüklenici firmaların bünyesinde çalışan teknik personel ve işçi sayıları hariç, idarelerimizden 80 uzman yapı denetim görevlisi ve 23 Bilim Heyeti üyesi çalışmaktadır. Bu bölgedeki tüm vatandaşlarımız müsterih olsun ki şehirlerimizin sembolü olan tüm vakıf eserlerimiz, aynı ihtişamıyla şehirlerimize tekrardan kazandırılacaktır.

SİNAN AKSU

T.C. Vakıflar Genel Müdürü

EDİTÖRDEN

Değerli Okurumuz,

Binlerce yıllık medeniyetimizin Anadolu coğrafyasında yeşermesinde öncü olan vakıf kültürümüzün ruhunu sizlere aktarmak için hazırladığımız Vakıf Şehir dergimizin bu sayısında, Kahramanmaraş merkezli ve 11 ilimizi etkileyen asrın felaketini ele alıyoruz. Ülke olarak depremlerde yitirdiğimiz on binlerce vatandaşımızın acısı hâlâ kalbimizde.

Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğunu, tarih boyunca farklı şiddetlerde meydana gelen depremlerden ve bilim insanlarının çalışmalarından biliyoruz. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremler, bu gerçeği bizlere bir kez daha hatırlattı ve insanlık tarihi boyunca yaşanan en ağır doğal afetlerden birisi oldu. 11 ilimizin hasara uğradığı bu felaket, ülkemizi derinden yaralayıp, emsalsiz acılar ve kayıplar ile sonuçlanarak hafızalarda unutulmayacak izler bıraktı. 6 Şubat 2023'den bu yana bölgede farklı büyüklüklerde 57 bini aşkın deprem meydana geldi ve hâlâ da gelmeye devam ediyor.

Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak depremin yaşandığı ilk günden itibaren deprem bölgesinde olduk. Asrın felaketinden etkilenen 11 ilimize ait vakıf kültür eserlerimizin güncel durumunu sizlere detaylıca aktardık. Elbette bu depremler, sadece yitip giden binlerce canımıza mal olmadı. Geleceğimize miras bırakacağımız vakıf kültür eserlerimize de zarar verdi. Hasar gören eserlerimiz arasında, Anadolu'nun ilk camisi olarak kabul edilen, Antakya'daki Habibi Neccar Camii'nden Dulkadiroğulları Beyliği'nden günümüze miras kalan, Kahramanmaraş kent belleğinin vazgeçilmez parçası Ulu Camii'ye ve Malatya'nın simgesi Yeni Camii'ye kadar birçok vakıf kültür eserimiz bulunuyor. Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'un ifade ettiği gibi ecdat yadigarı eserlerimizin ihyası, mümkün olan en kısa süre içerisinde tamamlanacak.

Siz değerli okurlarımız için özenle ve güncel bilgilerle hazırladığımız, arşiv niteliği taşıyan deprem özel sayımızı ilginize sunuyoruz.

İyi okumalar,

GÜL AŞIK

Vakıflar Genel Müdürlüğü
Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri

VAKIF ŞEHİR

**T.C. Vakıflar Genel
Müdürlüğü adına**

**Yayın Kurulu Başkanı
Genel Müdür
SİNAN AKSU**

**Yayın Kurulu Üyeleri
Genel Müdür Yardımcıları
HAYRULLAH ÇELEBİ
AYDIN CEM ASLANBAY
ERKAN ÖMEROĞLU**

**Yayın Koordinatörü
GÜL AŞIK**

**Kültür ve Tescil
Daire Başkanı
MEVLÜT ÇAM**

**Sanat Eserleri ve
Yapı İşleri Daire Başkanı
ŞENGÜL KONCAGÜL**

**Hayır Hizmetleri
Daire Başkanı
TANER KARADAYI**

**Fotoğraf Editörü
İBRAHİM DAŞTAN**

**Kurumsal İlişkiler
SADIK ÖZDEMİR**

**Yayıncı Kuruluş
ART MENTAL A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ALİ ATAY**

**Yayın Yönetmeni
MELİH USLU**

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
SEDA BAŞARAN TAŞDELEN**

**Görsel Yönetmen
MURAT SELEK**

**Art Mental Yayınları
Medya Grubu Başkanı
DOĞAN ACAR**

**Editörler
HAYATİ TEK
İLTER SAĞIRSOY**

**Baskı
SEMİH OFSET MATBAA
SEK. YAY. SAĞ. İNŞ.
SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Zübeyde Hanım mah. 628 sok.
No: 26 Altındağ / Ankara**

Bu dergi uluslararası grafik tasarım ve editöryal ilkeler uyarınca hazırlanmıştır. Vakıf Şehir Dergisi aylık olarak yayınlanır. Dergide yer alan makale, araştırma, yorum, röportaj gibi yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yer alan yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

**Yaygın, Süreli, Türkçe
ISSN: 27916308
2024, Sayı: 21**

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

*Vakıf Şehir Dergisi,
Vakıf Katılım desteği ile
yayınlanmaktadır.*

VakıflarGM

vakiflarm

VakıflarGM

QR kodu
okutarak
konuma
gidebilirsiniz.

**T.C.
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

(312) 415 50 00

**Namık Kemal Mah.
Millî Müdafaa Cad. No: 20
06420 Kızılay - Çankaya,
Ankara
www.vgm.gov.tr**

6 GÜNDEM

Cumhurbaşkanı Yardımcısı CEVDET YILMAZ

**“Sadece İllerimizi Değil,
Gönülleri de İmar
Etmekten Sorumluyuz!”**

8 GÜNCEL

Kültür ve Turizm Bakanı MEHMET NURİ ERSOY

**“Vakıf Kültür
Varlıklarımızın
İhya Çalışmaları
Devam Ediyor”**

10 MİMAR SİNAN DEHALARI

HİKMET FARUK BAŞER

**Asırlara Meydan Okuyan
Deprem Matematiği**

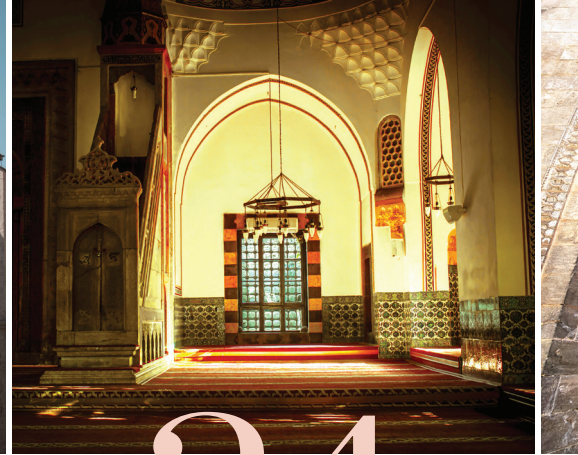
24 6 ŞUBAT'IN ARDINDAN GAZİANTEP

**Kıyamet
Tablosundan
Kalan**

30 6 ŞUBAT'IN ARDINDAN MALATYA

**Malatya'da
Vakıf Eserlerinin Çoğu
Hasarsız ya da
Hafif Hasarlı**

34 6 ŞUBAT'IN ARDINDAN DİYARBAKIR

**Çok Kültürlü
Vakıf Mirasının
Yurdu Diyarbakır
Yeniden Doğuyor**

12

FOTOĞRAF

Yılın Kareleri ile
Asrın Felaketi

18

BİR ZAMANLAR
RASİM ÖZDENÖREN

Anadolu'nun Özeti
Kahramanmaraş

20

6 ŞUBAT'IN ARDINDAN
HATAY&OSMANİYE

Hatay ve Osmaniye'de
Zarar Gören Vakıf
Eserleri Onarılıyor

36

6 ŞUBAT'IN ARDINDAN
ŞANLIURFA

Peygamberler Şhrinde
Restorasyon
Sürecindeki
6 Vakıf Eseri

38

6 ŞUBAT'IN ARDINDAN
ADİYAMAN

Üç Vakıf Eseri
Perspektifinden
Adıyaman'da
Depremi Fotoğrafları

42

SAĞLIK

Deprem Bölgesini
Terk Etmeyen
Dünya Doktorları

*6 Şubat depremlerinin
yıl dönümünde
önemli açıklamalarda
bulunan
Cumhurbaşkanı
Yardımcısı
Cevdet Yılmaz,
“Fatih Sultan
Mehmet Han’ın
dediği gibi, hüner
bir şehir bünyâd
etmektir; Reaya
kalbin abat etmektir,”
ifadelerini kullandı.*

“Sadece İllerimizi Değil, Gönülleri de İmar Etmekten Sorumluyuz!”

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz’ın, vakıf mirasımızı yakından ilgilendiren açıklaması şöyle: “Asrın felaketi 6 Şubat depremlerinin yıl dönümünde, bazı öncelikli konular üzerinde durmak istiyorum. Türkiye bir afet ülkesi, bir deprem ülkesi... Bu, bulunduğumuz coğrafyanın getirdiği bir kader. Coğrafyamızın deprem riskleri var, heyelan riskleri var, sel riskleri var. Bunlar maalesef coğrafyamızın getirdiği gerçekler. Ancak coğrafyanın, tabiatın getirdiği şartları afete dönüştürenin insan unsuru olduğunu unutmamamız lazım. Tabii hadiseler kendi başlarına afet olarak nitelendirilmemeli. Bunlar insan unsuru ile birleşince afet gerçekleşiyor. Buna karşı ülkemizi farklı bir şekilde hazırlamamız gerekiyor

Geçen yıl, tarihimizin en büyük afetini yaşadık ve bundan ciddi dersler çıkarmak zorundayız. Bir taraftan depremin yaralarını sarmamız lazım, diğer taraftan da bir daha benzer afetler yaşamamak adına ne yapmamız gerekiyorsa onları yapmamız lazım. Birincisine ‘kriz yönetimi’, ikincisine ‘risk yönetimi’ diyoruz. Esas olan ise riskleri yönetmek... Kriz yaşandıktan sonra yapılması gerekenler elbette yapılmalı. Türkiye, bu konuda dünyada en iyi ülkelerden bir tanesi... Çok iyi tedbirler alıyoruz, krizlere hemen müdahale ediyoruz.

Kriz çıktıktan sonra müdahalenin değil, kriz çıkma potansiyeli olan alanlara önceden müdahale edip krizin çıkmasını engellemenin önemli olduğunu vurgulamamız gerekiyor. Önemli olan korucuyu sağlık, koruyucu güvenlik gibi afet konusunda da riskleri yönetmektir. Bunun için de nerelerde

risklerimiz var bilmemiz gerekiyor. Daha sonra da riskleri azaltıcı tedbir setleri oluşturup müdahale etmemiz gerekiyor. Bu sadece afet alanında değil, her alanda böyledir. Önce riskleri görüp onları yönetmeye çalışmak en doğrusudur ve maliyet olarak da en düşüğüdür.”

İNSANI YAŞAT KI DEVLET YAŞASIN!

“Son 20 yılda Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde başardığımız en önemli işlerden birisi, devlet ile milletin aynı yöne bakmasıdır. Tabii ki devlet görevi kendi özelliklerine sahip ama millettten ayrı, millete rağmen bir şeyler yapmaya çalışan bir devlet anlayışı değil, milletle birlikte hedeflere koşan bir devlet anlayışını kast ediyorum. Milletle devlet arasındaki mesafenin ortadan kaldırıldığı, az önceki ifade ile milletin devleti anlayışı ile hareket eden ve çalışan bir yönetim, çok kıymetli gerçekten. Aksi takdirde bir ülkenin amaçlarına ulaşması mümkün değil. Devletle milletin farklı yönleri baktığı, farklı değerlerle hareket ettiği bir yerde bir ülkenin uluslararası rekabette de bir yere gelmesi mümkün değil. Dolayısıyla en büyük başarılarımızdan birisi, devletle milletin aynı yöne bakması ve aynı hedeflere yürümesidir.

‘İnsanı yaşat ki devlet yaşasın’ anlayışının illerdeki taşıyıcısı ve taşıyıcılarının da öncüsü valilerimizdir. ‘Milletle hizmetin saati ve sınırı olmaz’ diyerek yedi gün 24 saat çalışmalarını yürüten mülki idare amirlerimize şükranlarımı sunuyorum. Valilerimizin icraat makamı olarak sorumluluk bilinci ile nasıl

gayret gösterdiklerini il ziyaretlerimizde görüyoruz. Tüm valiliklerimizin şehirlerini Türkiye Yüzyılı'na yakışır şekilde dirençli şehirler haline dönüştürme mücadelesine destek olacağız. Bu vesile ile geçtiğimiz depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza rahmet ve geride kalanlara sabırlar diliyorum.

Deprem ve afetlerin yol açtığı zararlar hususunda uluslararası hesaplamalar söz konusu. Deprem sonrasında yaptığımız yedi liralık harcama yerine, deprem öncesi bir liralık harcama yapmak yetiyor. Bir diğer ifade ile burada yediye birlik bir orandan bahsedebiliriz. Afetlere yönelik deprem bölgesindeki zararların yaralarını sararken, deprem sonrası tamiratları yaparken, bir taraftan da yeni afetlere karşı direncimizi artırmak durumundayız. Bütçemizde de en büyük önceliği bu konuya verdik. Geçen yıl 700 milyardan fazla para ayırdık, bu yıl ise bütçemize 1 trilyon 28 milyar lira ödenek koyduk. Diğer konularda sıkı davranıyoruz ama mevzu bahis afetse rahat bir çerçeve çizdiğimizizi söyleyebilirim. Bu tutarların önemli bir kısmı, deprem bölgelerimizin iyhası ve inşası içindir. Diğer bir bölümü ise yeni afetlere karşı risklerimizi azaltmak içindir.”

İSTİŞARE, MEDENİYETİMİZİN GEREĞİ

“Bir gün Peygamber Efendimizin de içerisinde yer aldığı topluluğa dışarıdan katılan biri, ‘bu topluluğun efendisi kimdir?’ diye soruyor. Çünkü toplulukta yer alanlar arasında bir fark göremiyor. O arada arkadaşlarına bir şeyler ikram eden

Peygamber Efendimiz, ‘Bir topluluğun efendisi, ona hizmet edendir,’ diyor. İşte işin özü burada yatıyor. Siz bir topluluğa hizmet ediyorsanız o zaman efendisisinizdir.

Artık günümüzde ‘yönetişim’ dediğimiz bir kavram var. İllirimizde ortak akılla istişare ederek hareket etmek çok kıymetlidir. ‘Ben her şeyi bilirim, kimseye bir şey sormaya ihtiyacım yok,’ diyenler kaybetmeye mahkûmdur. Bazen bir çocuktan bile hiç düşünmediğiniz bir konuda fikir alırsınız. Belki siz 50 konuda ondan daha iyi biliyorsunuzdur ama o bir konuda size çok farklı fikir verebilir. Siz de ondan istifade edersiniz. İstişare, bizim medeniyetimizin de kültürümüzün de bir gereği. Modern yönetim anlayışının da bir unsuru olan ‘ortak akıl’ diyorlar. Akılları yan yana koyduğunuzda daha güçlü neticeler ortaya çıkıyor, hata marjını azaltmış oluyorsunuz.

Yönetişim kavramı üzerinde durmamız lazım. Yönetişimin bir diğer anlamı da şu: İnsanları değil, süreçleri yönetmeye odaklanmak. İnsanlar üzerinde hükmetmek ve idare etmek değil, işleri ve süreçler idare etmek ve bunu birlikte yapmak gerekir. Elbette bir hiyerarşi olacak, çalışanı olacak ama zihniyet olarak söylüyorum. Aslolan işleri ve süreçleri yönetmektir. İnsanlarla birlikte bunu yapmaktır. Cenabıallah, her ile ve her yöreye bir üstünlük vermiştir. Biz bunu bazen görür, bazen göremeyiz. Her insanda nasıl farklı bir eğilim varsa ve onu esas alarak yönlendirmemiz gerekiyorsa iller ve yöreler de böyledir.”

“ Vakıf Kültür Varlıklarımızın İhya Çalışmaları Devam Ediyor ”

6 Şubat depremlerinde zarar gören vakıf kültür varlıklarına yönelik uygulamaların uluslararası bilimsel kriterlere uygun şekilde yürütüldüğünü ifade eden Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, ihya çalışmalarına dair detaylar aktarıyor.

A rtık ülkemizin UNESCO ve diğer uluslararası kuruluşlar nezdindeki çok taraflı platformlarda belirleyici bir konumda yer aldığını söyleyen Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 6 Şubat depremlerinin yıl dönümünde vakıf kültür eserlerimizin son durumunu da içeren kapsamlı bir açıklama yaptı: “6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli asrın felaketinin akabinde, depremzede vatandaşlarımızın barınma, yeme, içme gibi acil ihtiyaçlarının karşılanması başta olmak üzere, deprem bölgesindeki kültür varlıklarımızın korunmasına yönelik tedbirleri hayata geçirdik. Bu kapsamda müzelerde yaşanabilecek olası acil durumlarda ve afetlerde nasıl hareket edileceğine, hangi müze personelinin nereye yardıma gideceğine, afetten etkilenen müzelerimizdeki eserlerin hangi güvenli alanlara nakledileceğine dair 2021 yılında oluşturulan ‘Afet-Acil Durum Eylem Planı ve Müze Destek Grupları’ adı altında planlama yapılmıştır. Bu doğrultuda depremten etkilenen illerimizdeki müzelerimizin hırsızlığa karşı korunması amacıyla merkez birimlerimizden ve birçok müzemizden destek personeli bölgede görevlendirilmiştir.

Depremde zarar gören kültür varlıklarına yönelik uygulamaların uluslararası bilimsel kriterlere uygun şekilde yürütülmesi amacıyla alanında uzman arkeolog, mimar, inşaat mühendisi, şehir plancısı, jeolog ve sanat tarihçisi akademisyenlerin katılımıyla bir bilim kurulu oluşturduk. Ayrıca tescilli yapıların enkazında kalan kültür varlığı unsurlarının kurtarılması için Afet Bölgesi Kazı Başkanlığı ve Hatay Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvar Müdürlüğünü kurduk.

Antakya Tarihi Kent Merkezinin Koruma Amaçlı İmar Planı’nı tamamlayarak süratle çalışmalara başladık. Bu kapsamda Antakya’nın önemli odak noktalarından olan Kurtuluş Caddesi

ve Köprübaşı Meydanı’nın yeniden ihya projesini başlattık. Depremde hasar gören Hatay Arkeoloji Müzesi ve Hatay Şehir Müzesi’nde restorasyon ve güçlendirme çalışmalarını 2024 yılında tamamlayarak ziyarete açıyoruz.

Malatya ilimizde, kentin önemli simgelerinden Atatürk Evi, Beşkonaklar ve Arkeoloji Müzesi’nde restorasyon ve güçlendirme çalışmaları ile Eski Hükümet Konağı’nın yeniden ihya çalışmalarını 2024 yılında tamamlıyoruz. Depremden etkilenen diğer illerimizden Kahramanmaraş’ta Elbistan Müzesi, Adıyaman’da Kahta Kalesi, Gaziantep’te Zeugma Müzesi ve Gaziantep Kalesi, Şanlıurfa’da Harran Ulu Camii ve Kalesi; Diyarbakır’da Surlar, Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi, Silvan Atatürk Evi; Adana’da Anavarza Zafer Kapısı, Kilis’te Ravanda Kalesi ve Elazığ’da Harput Kalesi gibi pek çok kültür varlığımızda restorasyon çalışmasını 2024 yılında tamamlıyoruz.

Deprem bölgesinde zarar gören vatandaşlarımıza ait taşınmaz kültür varlıklarımızın yeniden ihyası için mevzuatta yaptığımız son değişikliklerle proje ve uygulama hibe yardımı kapsamını genişleterek proje yardımı üst limitini beş katına, uygulama yardımı üst limitini de 10 katına çıkardık. Şu ana kadar yapılan başvuruların tamamını destekleme kararı aldık.

Yaşadığımız deprem felaketinden etkilenen 11 ildeki vakıf kültür varlıklarından 128 adedinin ihaleleri yapılmış ve ihya çalışmalarına başlanmıştır. Yıl sonuna kadar ihalesi yapılan eser sayısı 200 olacaktır. Hatay Ulu Camii, Habibi Neccar Camii, Kahramanmaraş Ulu Camii, Kilis Ulu Camii, Adıyaman Ulu Camii, Birecik Ulu Camii, Malatya Yeni Camii, Adıyaman Mor Petrus Kilisesi, Gaziantep Kurtuluş Camii, Osmaniye Ağcabey Camii, Hatay İskenderun Rum Katolik ve Süryani Katolik Kilisesi ihaleleri gerçekleştirilmiştir. Saydığımız sembol eserlerimizin tamamında arama-kurtarma kazıları ile proje ve restorasyon

çalışmalarına başlanmıştır. Üniversite hocalarımızdan kurulan Bilim Kurullarıyla yürüttüğümüz bütün bu çalışmalar neticesinde, inşallah en kısa sürede eserlerimizin büyük bölümünü tekrar milletimizin hizmetine açmış olacağız.

Afet bölgesindeki vatandaşlarımızın acil ihtiyaçlarına cevap vermek üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün imkânları ile yardım tırları organize edilmiştir. Başta gıda olmak üzere her çeşit insani yardım malzemesi en hızlı şekilde bölgeye ulaştırılmıştır. Mobil aşevleri ile depremzedelerimize sıcak yemek verilmiştir. Mübarek Ramazan ayı ile birlikte afet yaşanan illerimizin merkezlerinde kurduğumuz çadırlarımızda iftar ve sahur yemekleri ikram edilmiştir.”

ÇOCUKLARA PSİKOSOSYAL DESTEK

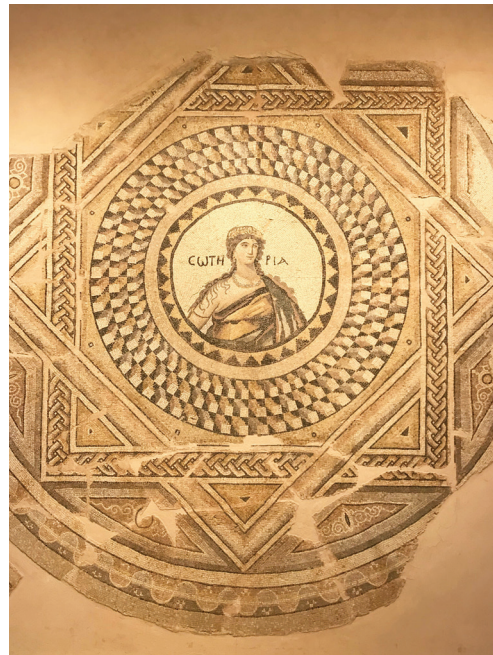
“Bütün bu yardımların yanı sıra, çadır kent ve konteyner kentlerde kütüphane hizmeti, lise ve üniversiteye hazırlık gruplarına yönelik test ve sınava hazırlık kitapları, gezici kütüphanelerimiz üzerinden yaklaşık 11 bin kişiye ulaştırılmıştır. Bağışçı yayıncılardan ve bakanlığımız bünyesinde bulunan kitaplardan toplanarak, deprem bölgesine yaklaşık 450 bin adet kitap gönderilerek halkımıza ücretsiz dağıtılmıştır. Başta turizm bölgelerimiz olmak üzere bakanlığımızdan belgeli konaklama tesisleri depremzede vatandaşlarımızın kullanımına tahsis edilmiş ve 18 bini aşkın tesiste 170 bin vatandaşımız ağırlanarak kısa vadede barınma ihtiyacı karşılanmıştır.

Bakanlığımıza bağlı kurumlar, çalışanlarımız ve turizm sektörü temsilcileri el ele vererek deprem bölgesinde tam donanımlı 2 bin konteyner, depremzedelerimizin hizmetine sunulmuştur. Ayrıca depremzede çocuklarımızın yaşadığı travmayı atlatmalarına katkı sağlayabilmek adına Devlet Opera ve Balesi repertuarında yer alan çocuk oyunlarının sahnelendiği 43 etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı sanat birimleri tarafından halk dansları ve yöresel müziklerimizin Hacivat ve Karagöz anlatımı ile yorumlandığı ‘Tutar Mısın Elimi’ (Miras) adlı özel proje, depremzede vatandaşlarımız için sahnelenmiş, bu kapsamda 42 gösteri gerçekleştirilmiştir. Kamyon tiyatrosu ve atölye çalışmaları ile depremzede çocuklarımıza 9 il, 33 ilçede 61 temsil gerçekleştirilmiş ve çocuk izleyicilerimiz ile buluşulmuştur. Gezen Sinema Tırı’mız ile deprem bölgesindeki 11 il, 22 ilçede 184 bin vatandaşımıza film gösterimi yapılmış, çocuklarımız için özel etkinlikler düzenlenmiştir. Yine bakanlığımızca deprem bölgesindeki 11 ilde toplam 48 adet gezici kütüphane görevlendirilmiştir. Bu kütüphanelerde başta çocuklarımıza yönelik psikososyal destek faaliyetleri olmak üzere farklı alanlarda yaklaşık 45 bin etkinlik düzenlenmiştir.”

T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, “Hatay Kültür Mirasını Yaşatma Projesi” kapsamında, Hatay Arkeoloji Müzesi’nde, Türkiye’deki azınlık vakıflarının temsilcileriyle bir araya geldi. Bakan Ersoy’un başkanlığında gerçekleştirilen projenin toplantısına, Vakıflar Genel Müdürü Sinan Aksu katıldı.

Hatay Mozaik Müzesi.
Fotoğraf: Deniz Eski.

Asırlara Meydan Okuyan Deprem Matematiği

*Mimarlık tarihinin
mihenk taşı Mimar
Sinan'ın büyük bir ustalık,
mühendislik, ince işçilik
ve asırlardır çözülemeyen
mimari dehasıyla inşa ettiği
eserleri yüzyıllardır ayakta
kalmaya devam ediyor.*

O smanlı mimarlık sanatının muhteşem yüzyılını inşa eden Mimar Sinan, yarım asırda cami, çarşı, köprü, kervansaray gibi birçok esere imza attı. Günümüz mimarlarına ışık olan ve kentin simge yapılarını inşa eden Mimar Sinan'ın eserleri, sağlamlığıyla yüzyıllardır ayakta duruyor. Sinan'ın İstanbul'da çıraklık, kalfalık ve ustalık eserleri olarak adlandırdığı Şehzadebaşı, Süleymaniye ve Selimiye camileri, mimari özellikleriyle de ilgi çekiyor. Mimar Sinan'ın mimarlık tarihine damga vuran eşsiz eserleri, sağlamlıklarıyla yıllara meydan okuyor. Bu anlamda günümüzün şehir planlamacılarından mimarlarına, mülki amirlerinden yerel yönetimlerine dek Mimar Sinan'dan alabileceğimiz çok feyiz var diyebiliriz.

Peki bir deprem ülkesi olan yurdumuzda yaşanan bunca büyük depreme rağmen Mimar Sinan'ın inşa ettiği yapılar neden zarar görmüyor? Bu kritik soruyu Yüksek İnşaat

Mühendisi Vahit Okumuş'a yönelttik. Ömrünü Mimar Sinan'ı tanımaya ve eserlerindeki detayları gün yüzüne çıkarmaya adanmış Okumuş, Türk mimarisinin abide şahsiyetinin depremlerin etkisini bildiğini, bunun da onun en büyük özelliği olduğunu söylüyor.

OLAĞANÜSTÜ MALZEME BİLGİSİ

Mimar Sinan'ın depremleri bilmesi nedeniyle önce malzeme seçmeyi öğrendiğini belirten Okumuş, "Sinan, olağanüstü bir malzeme bilgisine sahipti. Yaptığı bütün binaları üniform malzemeyle inşa etmiştir. Mesela Süleymaniye Camisi'ni küfeki taşından yapmıştır. Ama kubbesini de zamanla değişerek küfeki taşına uyum sağlayan bir malzeme olduğu için tuğla kullanarak yapmıştır. Yani öncelikle deprem hareketinden az etkilenen malzemeyi tercih eder," diyor. Mimar Sinan'ın tarihten intikal eden eserleri incelediğini, yani tarihi

laboratuvar olarak kullandığını anlatan Okumuş, "Mimar Sinan, 'tarihte bu etkilenmediğine göre o zaman zamanla bunun değişmesi de azdır' diyor ve o malzemeleri seçiyor. Farklı şehirlerde yaptığı tüm eserlerde o bölgede kullanılan malzemeyi seçerek kullanıyor. Sözün özü, Sinan ne olursa olsun depreme karşı koymak istiyor, depremin etkisinden kaçmaya çalışıyor, azaltmaya çalışıyor ve onu azaltmayı başarıyor," diyerek bilgi birikimini paylaşıyor.

Mimar Sinan'ın eserlerinde depremin etkisini azaltmak için birçok yöntem kullandığını aktaran Okumuş, sözlerine şöyle devam ediyor: "Örneğin Süleymaniye Camisi'nin çevresini istinat duvarıyla çeviriyor. Çevirdikten sonra bunun altına kuyular açıyor. Bu kuyunun amacı depremlerde toprak sulanır, bina yukarıya doğru hareket eder. Sinan bunu önlemek için kuyu yapıyor ve burayı da dolduruyor. Malzeme olarak da küfeki taşının

tozunu kullanıyor. Yağmur yağdığında bu sular kuyuya doluyor. Ama depremde de sulanma oluyorsa o sular da kuyuya doluyor. Kuyuya bir deşarj borusu yapıyor. Bu yöntemle depremin yarattığı su etkisini ortadan kaldırıyor. Sinan taneli zeminin üzerine çim ve ağaç da ekmedi. Yani zeminin havalanması için de altta kanallar yapıyor, zemini kuru tutmak istiyor, korozyonu önüyor. Deprem bir kere dalga yapar ama her toprak ve her malzeme, her dalgayı yapmaz. Caminin etrafındaki istinat duvarları o kadar güçlüdür ki o toprak dalgasını, bu dolgu zemine iletmez. Yani taneli zemin depremde izolatör görevi görmektedir. Bu malzeme depremde az etkilendiği için dalga hareketini az yapar. Sinan, binasını yerden yukarı kaldırmış ve toprak dalgasını önlemiştir.”

DEPREMİN ETKİSİNİ AZALTAN YÖNTEMLER

Mimar Sinan'ın hiçbir zaman eserlerinde taşları demirle kenetlemediğini, binalarını kemer ve kubbelerden yaparak yüklerini kemerlere taşıttığını belirten Okumuş, “Sinan'ın kemerleri yatay yüklerden kolay etkilenebilir. İstanbul'da bir deprem olarsa Sinan'ın minaresi yıkılırsa İstanbul'da ayakta bina kalmaz. Kubbelerini, kemerini demiyorum.

Onların yıkılmayacağını söylüyorum. Süleymaniye Camii'nin bir minaresini de bozmuşlar, taşları birbirine demirlerle bağlamışlar, o yıkılabilir. Bozmamışlarsa yıkılmayacaktır. Çünkü Sinan depreme karşı koymak istemiyor, depremin hareketini yok etmek istiyor ve yok edebiliyor. Bugün bu tekniği kullanarak binalar yapılsa hiçbiri yıkılmaz,” değerlendirmesinde bulunuyor.

Mimar Sinan'ın hemen hemen bütün eserlerinde aynı tekniği kullandığını anlatan Okumuş, “Sinan'ın matematiğini bilmeden Sinan'ın tekniğini kullanamazsınız,” diyor. Mimar Sinan'ın eserlerinde kullandığı tekniğin günümüzde pek bilinmediğini ve kullanılmadığını dile getiren Okumuş, “Onun için Mimar Sinan'ın matematiğini üniversitelerde öğretsinler. Ayrıca üniversitelere malzeme dersi koysunlar, tarihi, laboratuvar olarak kullansınlar. Bu önemli,” tespitinde bulunuyor. Mimar Sinan'ın eserlerini yaparken yumurta akı kullandığı sözünün bir efsane olduğunun altını çizen Okumuş, “Sinan'ın pantatiflerinde alçı var. Alçının içine keten koyar. Ketene, kenevire hiçbir böcek, sinek gitmez. Onun için Sinan'ın camilerinde örümcek ağı, sinek olmaz. İnsanlar buna efsaneler uyduruyorlar,” diyerek sözlerini noktalıyor.

YILIN KARELERİ İLE ASRIN FELAKETİ

Türkiye tarihinde yaşanmış en yıkıcı deprem fırtınası olarak kayıtlara geçen Kahramanmaraş merkezli iki büyük sarsıntının üzerinden bir yıl geçti. İşte depreme dair çarpıcı detaylar ve 13 karede felaketin hikâyesi.

6 Şubat 2023 günü, Türkiye saati ile 04.17'de ve 13.24'te sırası ile merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde iki deprem meydana geldi. Birinci depremin odak derinliği 8,6 km, ikinci depremin odak derinliği 7 km olarak hesaplandı. Her iki deprem de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 11 ili içine alan 108 bin 812 kilometrekarelik bir alanda etkili oldu. Depremler Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Malatya, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa

ve Elazığ'da çok şiddetli hissedildi, can kaybı ve ağır hasara neden oldu. Ülke tarihinde yaşanmış en yıkıcı deprem fırtınası olarak kayıtlara geçen bu iki ana şoka ait kuvvetli yer hareketleri kayıtlara geçti. Saha gözlemleri ve bölge halkından alınan bilgilerle göre ilk depremin Kahramanmaraş ve Hatay'da, ikinci depremin ise özellikle Malatya'da daha etkin olduğunu söylemek mümkün. Sözün bittiği yerde, "Deprem: Umud" temasıyla Anadolu Ajansı fotoğrafçılarının objektifinden yılın kareleriyle asrın felaketinden geriye kalanlar...

İçimdeki çocuk

Türk Jandarma Teşkilatı, Gaziantep'in Nurdağı ilçesinde deprem sonrası kurduğu çadır kentte depremzede çocuklarla oyun oynuyor. Türk Jandarma Teşkilatı, gönüllülerin ve öğretmenlerin desteği ile depremzede çocukları motive etmek için eğitici oyunlar ve renkli aktiviteler düzenliyor.

Fotoğraf: Halil Fidan, 21 Şubat 2023, Gaziantep.

2

Hepimiz birbirimiz için!

Hava buz gibi ve Hatay'da arama kurtarma çalışmaları tüm hızıyla sürüyor. Derken güzel haber Antakya'dan geliyor: 26 yaşındaki Derya Akdoğan'ın çöken binanın enkazının altından 177 saat sonra kurtarılması objektiflere böyle yansıyor. Fotoğraf: Muhammed Enes Yıldırım, 17 Şubat 2023, Hatay.

3

Depremzede Bebekler

Depremi ağır bilançosunun yaşandığı Kahramanmaraş'ta enkazlardan kurtarılan 16 bebek, ailelerinin refakati olmaksızın bindirildikleri Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı özel uçağı ile Ankara'ya getirildi.

Fotoğraf: Mehmet Ali Özcan, 8 Şubat 2024.

Tüm Eserlerimiz Aynı İhtişamıyla Ayağa Kaldırılacak

Vakıflar Genel Müdürlüğü uzman personeli tarafından oluşturulan ekipler, eski eser tescilli tüm yapılarımızda hasar tespit çalışmalarını ivedilikle tamamladı ve belgelendirdi. Akabinde eserlerin tamamının yaklaşık maliyet çalışmaları yapıldı ve ihale işlemlerine başlandı. Eserlerin restorasyon çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor.

4 Madenciler

Adıyaman'da 17 yaşındaki kız çocuğunu sekiz metre derinlikteki enkazdan başarıyla canlı olarak kurtaran madenci Sinan Durdu ve arkadaşları, dondurucu havadan korunmaya çalışıyor.

Fotoğraf: Esra Hacıoğlu Karakaya, 9 Şubat 2023, Adıyaman.

5

209'uncu saat

Kahramanmaraş merkezli depremin 209'uncu saatinde, Hatay'ın Antakya merkez ilçesinde enkaz altında kalan yabancı uyruklu Faez Ghanam ve eşi Fatma kurtarıldı.

Fotoğraf: Sergen Sezgin, 14 Şubat 2023, Hatay.

6

Deprem umudu

6 Şubat depreminden 29 saat sonra Odabaşı Mahallesi'nde, çöken binanın enkazı altından 30 yaşındaki Hülya Yılmaz ile altı aylık bebeği Ayşe Vera kurtarıldı. Onların nefesi ve hayata tutunması sadece çevresindekilerin değil, tüm Türkiye'nin umudu oldu.

Fotoğraf: Aytuğ Can Sencar, 7 Şubat 2023, Hatay.

7

Kurtarıcı

Art arda iki büyük depremin ardından tüm Türkiye şoktaydı. Saatler saatleri kovaladı ve ilk depremden 101 saat sonra Hatay'da çöken bir binanın enkazının altından mutlu haber geldi. 30 yaşındaki Hikmet Yiğitbaş, kurtarma ekiplerinin yoğun çalışmasıyla hayata döndüğünde geride bu bakışlar kaldı.

Fotoğraf: Sergen Sezgin, 10 Şubat 2023, Hatay.

8

Umudun sembolleri

İslahiye ilçesinde çöken iki katlı Dağlı Apartmanı'nın enkazında sahiplerini bekleyen güvercinler... Ev sahibi Bülent Korkmaz'ın enkaz altında hayatını kaybettiği bilgisi, "kötü haber çabuk yayılır" misali duyulmakta gecikmedi.

Fotoğraf: Adsız Günebakan, 12 Şubat 2023, Gaziantep.

9

Hayatta kalma zaferi

Türkiye'yi sarsan Kahramanmaraş merkezli depremin 150'nci saatinde, adının Dada olduğu öğrenilen üç yaşındaki kız çocuğu, bir binanın enkazından kurtarıldı.

Fotoğraf: Aytuğ Can Sencar, 12 Şubat 2023, Hatay.

10

Kurtarma sevinci

Arama kurtarma çalışmalarına katılan Türk komandolar, Antakya ilçesinde depremden 30 saat sonra çöken binaların enkazı altından iki yaralı kadını kurtarmayı başarmıştı. Her zorluğa göğüs germe kabiliyetine sahip komandolar, işte o kurtarma anında gözyaşlarına hâkim olamadı.

Fotoğraf: Eren Bozkurt, 7 Şubat 2023, Hatay.

11

Elden Ele!

Diyarbakır'da çöken binada İl Emniyet Müdürlüğü özel harekât polislerinin de desteğiyle arama kurtarma çalışmaları sürdürülüyor.

Fotoğraf: Aydın Arık, Şubat 2023, Diyarbakır.

6 Şubat depreminin hemen ardından Malatya'ya giden Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, şehrin mülki idare amiriyle koordinasyon toplantısı yaparak, arama - kurtarma ve yardım çalışmalarını yerinde takip etti.
Kaynak: İHA, 7 Şubat 2023, Malatya.

12

Termal kurtarma

Jandarma Arama Kurtarma (JAK) ekipleri, depremlerin ardından termal kameralar kullanarak çöken binaların enkazında yaşam belirtisi arıyor. Tespit ve kurtarma çalışmaları, soğuk, gece, gündüz gibi şartlar tanımıyor.

*Fotoğraf: Özkan Bilgin,
11 Şubat 2023, Adıyaman.*

13

Adı: Enkaz

Nurdağı ilçesinde, çok sayıda binanın çöktüğü "yüzyılın felaketi" sonrasında, kurtarma ekipleri tarafından enkaz altından kurtarılan kediye Enkaz adı verildi. Sevimli kedinin bakımını ise Mardin İtfaiyesi ekibinden 33 yaşındaki Ali Çakas yapıyor.

*Fotoğraf: Halil Fidan,
14 Şubat 2023, Hatay.*

Daha fazla bilgi için yilinkareleri.aa.com.tr adresine göz atabilirsiniz.

Anadolu'nun Özeti KAHRAMANMARAŞ

Merhum öykü ve deneme yazarı Rasim Özdenören'in adı, Kahramanmaraş'taki cadde, sokak, çeşme, kütüphane, tünel ve okullarda yaşatılıyor. Balmumu heykeli ve eserleri Yedi Güzel Adam Müzesi'nde sergilenen usta edebiyatçının kaleminden memleketi...

İnsanın yolu Maraş'tan tesadüfen geçmez. İnsan, Maraş'a azmederek gider. Çünkü Maraş, geçiş yolları üzerinde kurulmuş bir kent değildir. Onun, coğrafya olarak özgün bir konumu var. Haritada her ne kadar ana geçiş yollarının üzerindeymiş gibi görünürse de bu görünüş aldatıcıdır. Gerçekten de haritaya bakıldığında Maraş'ın doğusunda Malatya ve Adıyaman, batısında Kayseri ve Adana, kuzeyinde Sivas, güneyinde Gaziantep yer almaktadır. Bütün bu geçiş yollarının tam orta yerinde konumlanmış olan Maraş'ın kendisinin güzergâhı üzerinde bulunmayışı ilginç bir olay sayılmalıdır. Maraş, Ahır Dağı'nın eteklerinde kurulmuş, son birkaç on yıl öncesine kadar dünyayla, çevresiyle pek ilişkisi olduğu söylenemeyecek; daha açık bir söyleyişle dünyayla ilişki kurmamış, belki ilişki kurmaya "tenezzül etmemiş" bir konum sergilemekteydi.

Benim Maraş'ım, doğduğum kent,

işte bu, dünyayla ilgisini koparmış olan kentti. Benim Maraş'ım derken, çocukluğumun ve ilk gençlik yıllarımın geçtiği, 1940'lı ve 1950'li yılları hatırimda tutuyorum. Ve o yılların Maraş'ını... 35 bin nüfuslu, kent merkezi olarak doğusunda Pınarbaşı'ndan, batısında Batı Park'a kadar uzanan, kuzeyi Arkbaşı kırlarının başladığı sınırdan güneyde Kahramanmaraş'a kadar uzanmayan (şimdiki tren istasyonunun iki kilometre kadar kuzey içlerine düşen) dar bir alan içindeki Maraş...

Benim Maraş'ım sadece karayolları güzergâhının değil, demiryolu güzergâhının da dışına düşerdi (halen de öyledir). Batıdan gelip doğuya giden demiryolu, Narlı'da kuzeybatıya bir dirsek yaparak Maraş tren istasyonunu bulur ve orada kalır. Oradan öteye demiryolu da gitmez ve Maraş tren istasyonu kördür. Coğrafya olarak çevreye böylesine kapanık olan Maraş'ın insanları da çevrelerine uzun yıllar kapalı kalmış

ve onların karakterini kendine özgü bu kapalılık yoğurmuş, oluşturmuştur. Bu itibarla Maraş insanı hep kendine yeter olmayı, hep kendi yağıyla kavrulmayı istemiştir. Daha doğrusu, kentin tabiatı belki de onu böyle olmaya zorlamıştır. Tekrar edeyim; ben, benim Maraş'ımdan bahsediyorum, benim çocukluğumun Maraş'ından... Benim sözünü açtığım Maraş, bu, kendine yetme ruhunun doruk noktasına 1920 yılının Şubat ayında ulaşmıştı: O yılın 20 Ocak'ında, Sütçü İmam'ın Fransız askerlerini kurşunlamasıyla başlayıp, tam 21 gün süren Maraş Kurtuluş Savaşı, bu kendi kendine yetme ruhunun somutlaşmasını ortaya koyar. Maraş, o savaşta, sadece kendi insanından, sadece kendi çetesinden, sadece kendi yerel örgütünden yararlanır. Dışarıdan hiçbir yardım almaz. İşgalcileri toprağından kovduğunda da bunu sadece kendisi bilir. Modern zamanlara yeni bir destan eklemek için yapılmamıştır bu savaş,

sadece dinin buyruğuna uymak için yapılmıştır, o kadar.

Benim Maraş'ım genelde ve esasta bir tarım kentidir. Tarımla uğraşan insanların temel ırası benim insanımın ruhuna sinmiştir: Kendine yeterli olmak. Başkasına muhtaç olmamak, kimseye el açmamak, kula kulluk yapmamak bu kişiliğin asal öğeleridir. Bu insan ticarete fazla başarılı değildir. Ticaret dışı açılmayı gerektirir. Ticaret komşu kentlerle, komşu ülkelerle ilişki kurmayı, oralara gitmeyi, oralardan mal almayı, oralardan mal getirmeyi gerektirir. Oysa Maraş'ın konumu (coğrafyası) uzun yıllar buna müsait olmuştur. Ve Maraşlılar, ticarete lüzum hissetmemişlerdir. Kent içindeki ufak tefek bakkaliye işleri elbette yapılmıştır, ama bu bile kendine yetmenin tecellisi olarak ve o kadarla kalmıştır.

Maraş, dışarıya kapalı olduğu için, hele o benim Maraş'ımın sert ve uzunca kışları düşünülürse o mevsimlerde ne yiyip ne içtiği sorusu akla gelebilir. Maraşlılar, yazın, bağlara göçerler. Bu bağlar, kent merkezine 8-10 kilometre, en uzağı, bilemedin 20 kilometre mesafede, Ahır Dağı'nın etekleri boyunca batıdan doğuya uzanan, rakımları kent merkezine göre birkaç yüz metre daha yüksekte olan küçük yaylacıklardır. Bu bağlarda bol ve çeşitli türlerde üzüm yetişir. Keza ceviz, badem, fıstık gibi kabuklu yemişler yetişir. Maraşlılar üzümünden samsa, sucuk gibi, kendilerine yıl boyunca yetecek şıralarını yaparlar. Kış armudu, nar gibi meyvelerini özel yöntemlerle kış için saklarlar. Dut, incir gibi yemişlerini, keza kayısılarını kurutup saklarlar. Bütün bu yemişler, yemiş kuruları, samsa, sucuk gibi özel prosten geçirilerek hazırlanan şıraları onların, özelde kış mevsimini, geneldeyse bütün bir yılı rızık kaygısı çekmeden geçirmelerini sağlar. Aynı şekilde et sucuğu (buna Maraş'ta irişkit denir) yapılır. Ve en önemlisi, evet en önemlisi Maraş'ın kendine özgü tarhanasıdır. Bu tarhana Türkiye'nin, dolayısıyla dünyanın başka hiçbir yerinde yapılmaz. Maraş'ın dondurması gibi, bu tarhanası da sadece kendine mahsustur. Zahmetli, meşakkatli bir yapılış şekli vardır ama bu zahmete herkes keyifle katılır. Bu tarhananın nasıl yapıldığının anlatılması ayrı bir yazıya konu teşkil edecek kadar uzun ve ilgi çekicidir.

Mesela şapta ve çığ, Türkiye'nin başka yerlerinde kullanılmayan, tarhananın iki dış malzemesinin adıdır: Şapta kavak ağacından yapılmış sııklara, çığ da ince kamışlardan örülmüş bir tür hasıra verilen addır. Çığlar, şaptaların üzerine yayılır; taze tarhana da çığların üzerine serilerek kurutulur.

Maraş'ın bu kuru yemişleri, sırası, tarhanası ve öteki kışlık zahiresi, onun kendine yetme arzusunun, dahası kendine yetme ırasının dışı vurumlarıdır. Sonbahar, üzümlerin olgunlaştığı, dolayısıyla üzümünden bastık, pestil, sucuk, samsa gibi kışlık şıranın yapılma mevsimidir. İşte, bazı üzüm çeşitlerimiz: Ağüzüm (aküzüm), marhabası, bandırma, külefi, yıldız, kabarcık... Ha, tabi azezi... Bunların her birinin olgunlaşma mevsimi, kullanıma yeri ayrıdır. Söz gelimi şıra için kabarcıkla azezi kullanılır; ağüzümden yapılan şıra biraz daha beyaz ve yumuşak düşer. Yazın, yaylak olarak çıkan merkez köylerimizin adları şairanedir: Kazma, Üngüt, Ayakçıluluk, Kerhan, Güzlek, Gafarlı, Ağyar (Akyar), Sarız (Sarı kız'dan bozma), Kozludere, Tekerek vb.

Dağlarımız daha az şairane değil: Maraş'ın, eteklerine yayıldığı Ahır Dağı'ndan başka, kentin uzaklarında, ama havasıyla Maraş'ı besleyen öteki dağlar: Engizek Dağı (rakım: 2814 m.), Armut Dağı (rakım: 2450 m.), Berit Dağı (rakım: 3027 m.), Nurhak Dağı (rakım: 3081 m.) ve mahallelerimiz: Devecili, Mağaralı, Nahrönü, Tekke, Kayabaşı, Çiçekli, Kuyucak, Divanlı, Kümbet, Şekerli, Ekmekçi, Uzunluk, Boğazkesen, Kanlıdere, Kaladibi, Aladan, Küçükçavuşlu, Atoluğu, Seriyaltı (Sarayaltı'dan bozma), Arkbaşı, Pınarbaşı, Abarabaşı... Bunlar, gelişigüzel aklıma gelen semt, mahalle veya mevki adları.

Maraş, coğrafi konumuna rağmen, son yıllarda kentleşme yönünden inanılmaz bir patlama gerçekleştirmiştir. 1950'lerin 35 binlik kenti nerede, bugünün 350 binlik kenti nerede? Bu kentleşmenin yedeğinde taşıdığı sorunları aktarmanın, bu yazının konusu dışına düştüğünü düşünüyorum. O, ayrı bir konu. Olayın beni ilgilendiren yanı şu: Ben, şimdi, benim Maraş'ımı tanımakta acze düşünüyorum. Kırk küsur yıldır (1958'den bu yana) sürekli kalmadığım Maraş'ı her yıl, kısa sürelerle de olsa ziyaret

ediyorum. Her defasında, tanımadığım bir yeni caddenin, bir yeni semtin kurulmakta olduğunu görüyorum. Benim Maraş'ımsa, her yıl biraz daha kayboluyor; yeni kurulmakta olan Kahramanmaraş'ın yanında küçülüyor, bu yeni Maraş'ın nerdeyse eski bir mahallesi haline dönüşüyor. Eskiden, her köşe başında rastladığımız su tulumbaları sökülümüş, çeşmeler, pınarlar kurumuş. Eskiden, bir Pınarbaşı'nın suyu 35 binlik kente yeterdi; şimdi yetmiyor, barajlar kuruluyor. Kentimizin çevresinde baraj göletleri oluşmuş durumda. Bu, Maraş'ın havasını oldukça değiştirmiş diyeceğim. Bu yılki ziyaretimde kentin havasını hayli rutubetli hissettim.

Bu olağanüstü kentleşmeye rağmen Maraş kendine özgü özelliklerini korumayı sürdürüyor. Söz gelimi köfte çeşitlerimiz: içli köfte, çığ köfte, kısır, mercimek köfte (yavan köfte de denir), eksili köfte, yoğurtlu köfte, sulu yağlı köfte, simit köftesi (simit, ince öğütülmüş bulgurdur) ve yerel düşünlerin başyemeği olarak keşkek aşı ile kabaklı halen rağbettedir. Karakucak güreşleri de halen sürdürülmektedir. Maraş, dünya, Avrupa ve Olimpiyat yarışmalarına şampiyon güreşçiler sunmuştur. Ama Maraş bence, güreşçiden çok pehlivanların yurdudur. Bakırcılık, sırma işlemeciliği, ağaç oymacılık gibi el sanatlarının ihya edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Hatay ve Osmaniye'de Zarar Gören Vakıf Eserleri Onarılıyor

Habibi Neccar Camii, Antakya - Hatay.

Kahramanmaraş merkezli depremlerden zarar gören Hatay ve Osmaniye'deki vakıf eserlerinin onarılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalar aralıksız devam ediyor.

Kahramanmaraş merkezli depremlerde Hatay ve Osmaniye'de yıkılan, hasar alan aralarında camilerin, kiliselerin ve türbelerin de bulunduğu pek çok vakıf eseri, yeniden ayağa kaldırılıyor. Vakıflar Genel Müdürü Sinan Aksu, 6 Şubat'taki Kahramanmaraş merkezli ve 20 Şubat'taki Hatay'ın Defne ilçesinde meydana gelen depremlerden sonra birçok vakıf kültür varlığının hasar aldığını söyledi. Aksu, depremlerin ardından hızla sahada hasar tespitleri gerçekleştirerek hemen çalışmalara başladıklarını belirtti.

Hatay ve Osmaniye'de zarar gören vakıf eserlerinin en kısa zamanda yenileneceğini aktaran Aksu, "Sahadaki tespit çalışmalarımızdan sonra Hatay Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Hatay ve Osmaniye'deki eserlerin restorasyon çalışmalarına başlanma kararı alındı. Bununla ilgili

ihale süreçleri gerçekleştirildi ve yer teslimlerine başlandı. Eserlerin büyüklüğüne ve işin hacmine göre en kısa sürece mülkiyetimizde bulunan eserlerin restorasyonlarını tamamlamayı planlıyoruz," dedi. Aksu, Hatay'da Habibi Neccar Camisi, Antakya Ulu Cami, Sarımiye Camisi, Rum Katolik Kilisesi, Süryani Katolik Kilisesi, Bayezid-i Bestami Türbesi başta olmak üzere eserlerin restorasyon çalışmalarının devam ettiğini dile getirdi.

HATAY'DA 105, OSMANİYE'DE 5 VAKIF ESERİ

Hatay Bölge Müdürlüğü'nün sorumluluk alanında yer alan Hatay ve Osmaniye illerinde mülkiyeti idaremize ait olan 110 adet eski eser tescilli vakıf kültür varlığı yapı (Hatay'da 105, Osmaniye'de 5) bulunuyor. 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş ile 20

Şubat 2023 tarihli Hatay merkezli yıkıcı depremler sonucunda bu tescilli yapılarda tespit çalışmaları yapıldı. Vakıflar Genel Müdürlüğü teknik personeli tarafından yapılan saptama işlemleri sonucunda Hatay ilinde yer alan 105 adet tescilli yapıdan 24'ünün hasarsız, 13'ünün az hasarlı, 15'inin orta hasarlı, 30'unun ağır hasarlı ve 23'ünün de yıkık vaziyette olduğu ortaya çıkarıldı. Ayrıca Osmaniye ilinde yer alan beş adet tescilli vakıf eserinin ikisi hasarsız ve az hasarlı, üçü ise ağır hasarlı olarak tespit edildi.

Tüm Türkiye'nin yakından takip ettiği bölgenin âdeta göz bebeği olan 10 vakıf eserinde deprem sonrası ortaya çıkan tablo şu şekilde:

Habibi Neccar Camii: Yıkıldı

Antakya Ulu Camii: Yıkıldı

Kırıkhan Bayezid-i Bistami

Türbesi: Yıkıldı

Antakya Kurşunlu Han:

Ağır hasar gördü

Sarımiye Camii:

Ağır hasar gördü

İskenderun Rum Katolik Kilisesi:

Ağır hasar gördü

İskenderun Süryani Katolik Kilisesi:

Ağır hasar gördü

Altınözü Fatıklı Camii: Yıkıldı

Arsuz Mar Yohanna Kilisesi: Yıkıldı

Osmaniye Kadirli Ala Cami:

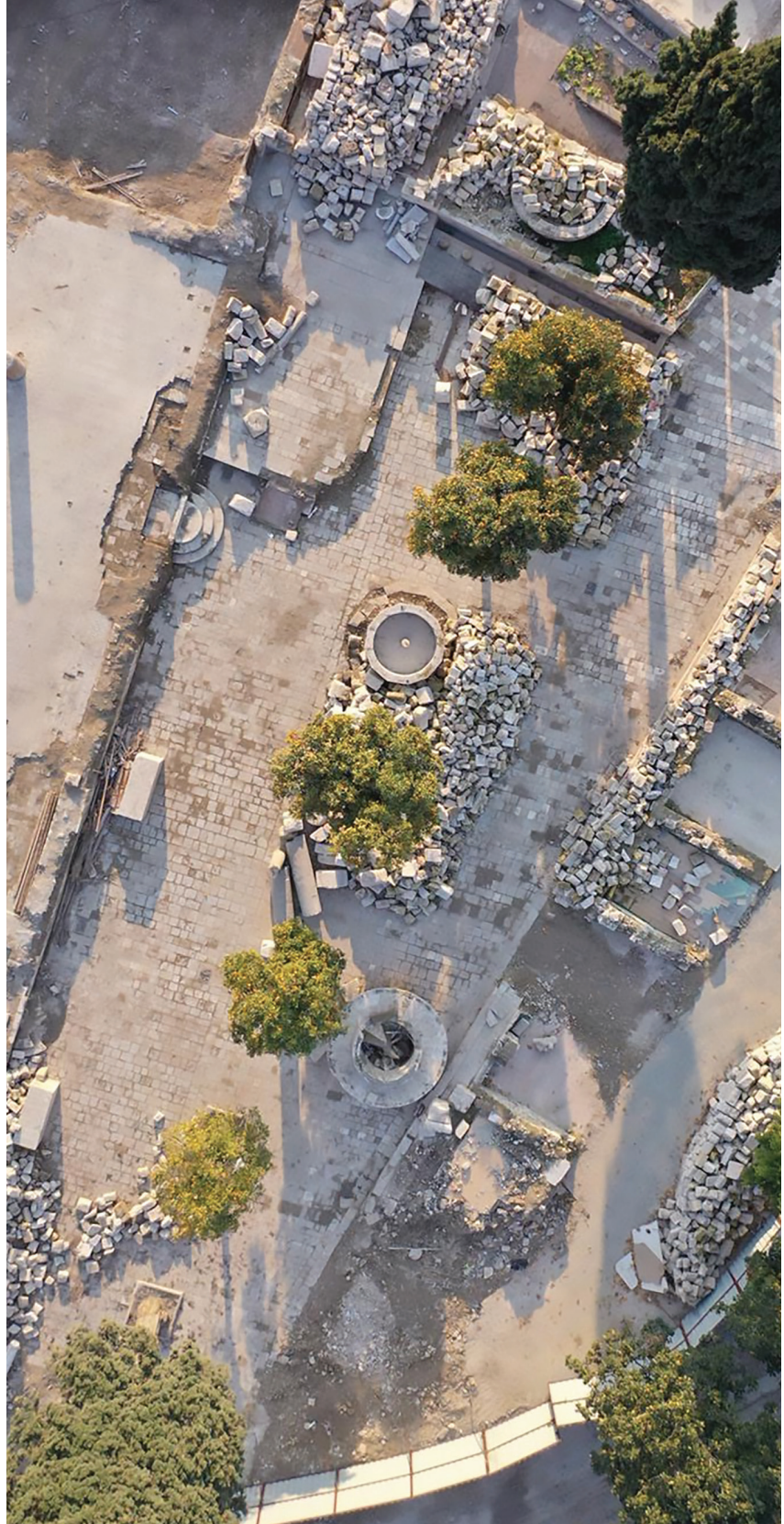
Hafif hasar gördü

Bu listede adı geçen eserlerin de aralarında bulunduğu 46 eski eser tescilli vakıf kültür varlığının ihalesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapıldı. Ayrıca enkaz temizleme çalışmaları tamamlandı; restorasyon ve rekonstrüksiyon çalışmaları ise devam etmekte.

SABIR VE MÜCADELE ZAMANI!

Hatay Valisi Mustafa Masatlı, 6 Şubat depreminin birinci yıl dönümünde bir anma mesajı yayımladı. Vali Masatlı mesajında, "Bugün, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve başta ilimiz Hatay olmak üzere 11 ilimizi etkileyen, on binlerce insanımızın hayatını kaybettiği, milyonlarca insanımızın da evsiz kaldığı asrın afeti, büyük depremin yıl dönümü.

Bu felaketin ve kayıplarımızın acısını hâlâ yüreğimizde taşıyoruz. Bir

Antakya Ulu Camii'nin enkazı.

insan ve bir şehir için tarifi imkânsız acılardır bunlar. Elbette zaman, sabır ve mücadele gerektiren bir sürecin içindeyiz. Devletimizin gücünü, milletimizin serdengeçti mizacını, bu acı olayla bir kez daha hissettik, gördük, yaşadık. Büyük devlet olmamızın şiarı olan 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!' anlayışı ve ruhu, her zaman ve şartta olduğu gibi bu zor dönemde de bir kez daha vücut buldu.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi'nin liderliğindeki devletimiz ve milletimizin fedakârlığı ile büyük bir destan yazılıyor. Âdeta küllerimizden yeniden doğuyoruz. Depremi yarattığı kaos ve yıkım, yaşamın kaçınılmaz belirsizliklerini önümüze sererken, hayatın ne kadar kırılgan olduğunu bizlere bir kez daha göstermiş oldu. Ancak bu kırılganlık, aynı zamanda direncimizi ve dayanma gücümüzü de beraberinde getirdi.

Bu bakımdan insanımızın gösterdiği direnç, bir araya gelme ve bu topraklarda yaşama iradesi ile dayanışma ruhu, geleceğe olan umudumuzu hep taze tutarak büyük millet olmamızın ruhunu bizlere bir kez daha hissettirdi.

Sarsıldık ama kopmadık. Şehrimizi umutla yeniden ihya ve inşa ediyoruz. Geçmişten güç alarak hiçbir insanımız, aç ve açıkta kalmamalı anlayışıyla geleceğe inanç ve kararlılıkla yürüyoruz.

İyileşme sürecini yaşadığımız Türkiye Yüzyılı'nda da Hatay'ımız, 'şahsi meselemiz' olmaya devam edecek ve kadim şehrimizi; huzurun, mutluluğun, gücün, kardeşliğin, hoşgörünün, evrensel değerlerin merkezi hâline tekrar getireceğiz. Devletimiz buna muktedirdir.

Bu duygu ve düşüncelerle depremde kaybettiklerimizin aziz hatıralarının, kalbimizde her daim yaşayacağının bilinmesini istiyor; kaybettiklerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize bir kez daha başsağlığı ve sabırlar, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum," dedi.

İskenderun Süryani Katolik Kilisesi. Antakya'ya genel bakış (altta).

OSMANİYE'DE DEPREMİN RÖNTGENİ

Osmaniye'de depremde önce 559 bin 405 yurttaş yaşıyordu. Özellikle demir-çelik ve yerfıstığı işleme alanlarında Türkiye'nin önde gelen illerinden biri olan Osmaniye'de tekstil, zeytinyağı, kuruyemiş, süt ürünleri ile hububat işleme sektörlerinde üretim yapılıyor. Osmaniye Valisi Dr. Erdi Yılmaz'ın aktardığı bilgilere göre Osmaniye'de 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremlerde en az bin 10 kişi hayatını kaybetti, en az 2 bin 600 kişi ise yaralandı. Vali Yılmaz, 273 binin

yıkıldığını, 10 binden fazla binanın ise hasar gördüğünü belirtiyor. Vali Yılmaz, depremedelere yönelik olarak yapılan konut sayısı ile ilgili olarak ise şu açıklamayı yaptı: "6 Şubat depreminde Osmaniye'de yıkılan evlerle ilgili 11 bin 235, iş yerleri için bin 299, 121'i de ahır olmak üzere 12 bin 655 hak sahibi bulunmaktadır. Şu anda kalıcı konutlarımızın yapımı çok hızlı bir şekilde devam etmektedir. 3 bin 875'i kent merkezinde olmak üzere 5 bin 265 konutun ihalesi yapıldı. Kuraya giren toplam hak sahibi sayısı, 4 bin 925'tir."

Mevlevihane Camii, Kilis.

Kilis'te Enkaz Kaldırma Oranı Yüzde 98

Kilis'te valiliğimiz ve Vakıflar Genel Müdürlüğü başta olmak üzere; milletvekilleri, yerel yönetim, AFAD, Kızılay, tüm kamu kurum ve kuruluşları, siyasi partiler, STK'lar ve gönüllüler el ele vererek depremin olumsuzlukları ile mücadele ediyor.

Kilis dâhil 11 ili etkisi altına alan 6 Şubat depremi, çok sayıda can ve mal kaybına sebep olmuştur. Depremi ilk anında AFAD Kilis İl Müdürlüğü'ne 40 enkaz ihbarı gelmiş, arama kurtarma çalışmalarına hemen başlanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda enkazlarda 11 vatandaşımızın cansız bedenlerine ulaşılmış, 65 vatandaşımız da yaralı olarak kurtarılmıştır. Depremi ilk anından itibaren AFAD Kilis İl Müdürlüğü bünyesinde 7/24 çalışma esasına göre kriz merkezi oluşturulmuş ve depremle ilgili tüm çalışmaların koordinasyonu bu merkezden sağlanmıştır.

İl genelinde yürütülen hasar tespit çalışmaları kapsamında Kilis'te toplam 94 bin 636 bağımsız bölümde hasar tespit çalışması yapılmıştır. Yürütülen çalışmalar kapsamında 457 binanın yıkık, 151 binanın acil yıkılacak, bin 926 binanın ağır hasarlı, 488 binanın orta hasarlı olduğu tespit edilmiştir. İl genelinde 608 adet yıkık-acil

yıkılacak yapının 551 tanesinin enkazı tamamen kaldırılmıştır. Bin 926 ağır hasarlı binanın bin 767 tanesinin de yıkım ve enkaz kaldırma çalışmaları tamamlanmıştır. İlimizde enkaz kaldırma oranı, yüzde 98 seviyesindedir.

Depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, yakınlarına baş sağlığı ve sabır dileyen Kilis Valisi Tahir Şahin ise Kilis'te yürütülen yardım çalışmaları hakkında şu bilgileri veriyor: "Yaşanan depremin kış ayında meydana gelmesi nedeniyle ilk etapta depremzede vatandaşlarımızın acil barınma ve yemek ihtiyaçları karşılanmıştır. Bu kapsamda ilimizde 2 bin 66 adet çadır kurulmuş ve bu çadırlarda 18 bin 327 depremzede vatandaşımız misafir edilmiştir. Günlük 110 bin depremzede vatandaşımızın sıcak yemek ihtiyacı karşılanmıştır. Bu yemekler sadece Kilis'teki depremzedelere değil, komşu illerimizdeki depremzede vatandaşlarımıza da ulaştırılmıştır."

Kilis'te bulunan vakıf eserlerinin ihya çalışmaları ise tüm hızıyla devam ediyor. Şehir merkezinde bulunan Mevlevihane Camii'nin rölöve, restorasyon ve statik projeleri Koruma Kurulu'nda onaylandı. Orta hasarlı caminin ahşaptan geçici çatı yapım imalatları tamamlandı. Enjeksiyon uygulamaları tamamlanan mabedin kumlama ve derz açma işlemleri, sökülen ahşap doğramaların boya raspa çalışmaları ise sürdürülüyor. Depremde ağır hasar alan caminin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve statik projeleri Koruma Kurulu'ndan onaylandı. Askiya alma işlemleri ve geçici çatı yapımı için hazırlıklar ise devam ediyor. Kilis şehir merkezinde ağır hasar alan bir diğer vakıf eserimiz, Tekke Camii. Mabedin rölöve, restorasyon ve statik projeleri Koruma Kurulu'ndan onaylandı. Minare platformu için hazırlıkların devam ettiği camide, sökülen ahşap kepenklerin boya ve raspa imalatları yapılıyor, müdahale paftaları oluşturuluyor.

Fotoğraflar: Kurtuluş Camii, Gaziantep.

Kıyamet Tablosundan Kalan

6 Şubat depremlerinde en çok zarar gören illerden biri olan Gaziantep'te, özellikle İslahiye ve kıyamet tablosuna benzetilen Nurdağı ilçeleri ağır hasar aldı. İşte geride kalan bir yılda ilde yapılan çalışmalar...

Gaziantep'te 6 Şubat 2023'e, yani depremin ilk gününe dönelim. Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde saat 04.17'de 7,7 büyüklüğünde ve Gaziantep'in Nurdağı ilçesinde saat 04.26'da 6,4 büyüklüğünde depremler meydana geldi. 200'ün üzerinde artçı deprem olurken, saat 13.24'te merkez üssü Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesi olan 7,6 büyüklüğünde ayrı bir deprem oldu. Dönemin Gaziantep Valisi Davut Gül, 6 Şubat 2023'te saat 08.00'de yaptığı açıklamada, "Depremin ardından ilk andan itibaren 657 ihbar aldık. Tamamı değerlendirildi, kent genelinde 531 göçük söz konusu," dedi.

İlerleyen saatlerde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Gaziantep'te 200 yurttaşın öldüğünü açıkladı. Saat 18.30 sularında açıklama yapan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ise Gaziantep'te 309 yurttaşın öldüğünü, bin 597 kişinin

yaralandığını ve 581 binanın yıkıldığını söyledi. AFAD, Gaziantep Nurdağı ve İslahiye ilçelerinin doğal gaz girişi istasyonlarından gaz akışının tedbir amaçlı kesildiğini açıkladı.

BARINMA ÖNCELİKLER ARASINDA

Gelelim günümüze... Gaziantep Valisi Kemal Çeber, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen kentte, Nisan 2023'ten bu yana 33 bin kişiye 500 milyon liraya yakın kira desteği verildiğini bildirdi. Gaziantep'te afette en çok Nurdağı ve İslahiye ilçelerinin zarar gördüğünü belirten Çeber, kent genelinde 3 bin 954 vatandaşın yaşamını yitirdiğini hatırlatarak, "Toplamda 25 bin civarında binamız etkilendi. Bunun 4 bin kadarı anında yıkılan, 2 bine yakını acil yıkılması gereken dediğimiz binalardı. Onları da çok hızlı şekilde yıktık," diye konuştu.

Binalardan 14 bin 800 civarının ağır hasarlı olduğunu ve yıkımlarının

devam ettiğini anlatan Çeber, yüzde 77 civarında yıkım işleminin tamamlandığını, 4 bin civarında da orta hasarlı binanın bulunduğunu söyledi. Vali Çeber, depremzedelerin ilk etapta çadırlara, ardından da konteynerlere yerleştirildiğini anımsatarak, ağustos ayı sonu itibarıyla Gaziantep'te çadırda kalan hiç kimsenin bulunmadığını vurguladı.

Afetzedeler için devletin tüm imkânlarının seferber edildiğine değinen Çeber, "25 bin civarındaki konteynerimizde 56 bin kişi kalıyor. Tabii bu, günlük gelen giden taleplere göre değişebiliyor. 50 bini vatandaşımız, 6 bine yakını da devlet memurlarımızdan oluşuyor," şeklinde konuştu.

Çeber, 25 bin 700 konutun ihalesinin yapıldığını ve çalışmaların hızla sürdüğünü belirterek, şöyle devam etti: "Bugün itibarıyla 2 bin 500'e yakın konutumuz tamamen bitti. Fakat

konutların tamamlaması yetmiyor. Çevre düzenlemesi, kullanılacak baz istasyonu, yanındaki işletmeye, doğal gaza kadar her detayı düşünüyoruz. Bir ay içerisinde 10 bin konutu inşallah Gaziantep'te hemşehrilerimize, afetzedelerimize teslim edeceğiz."

Vali Çeber, afet bölgesinde eğitim, sağlık, psikososyal destek, spor ve sanat gibi farklı alanlarda yüzlerce faaliyetin devam ettiğini söyledi. Depremzedelere konut konusunda yapılan kira yardımlarına ilişkin Çeber, "Şu an itibarıyla yaklaşık 33 bin kişiye, 500 milyon liraya yaklaşan rakamda kira desteği sağladık," dedi. Vali Çeber, depremde bazı okulların yerine yenilerinin yapıldığının, eğitimin öncelikleri arasında olduğunu altını çizdi.

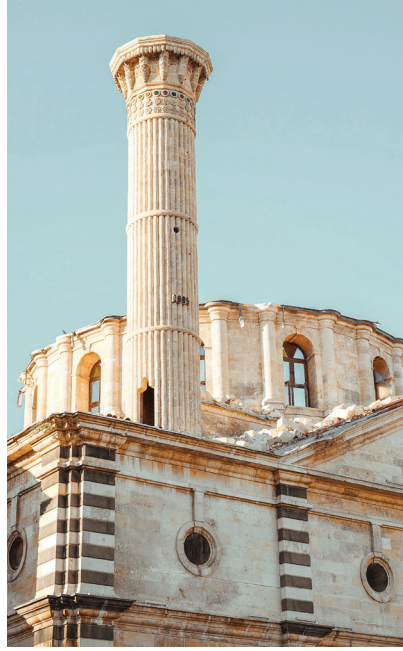
Gaziantep'te 4 bin 500 civarında öğrencinin prefabrik okullarda eğitim aldığını kaydeden Çeber, sözlerini şöyle tamamladı: "Öğretmenlerimizi de konteynerde misafir ediyoruz. Isıtma, soğutma gibi temel ihtiyaçların hepsini temin ettik. Onları da en kısa zamanda okullarına kavuşturacağız. Bu anlamda yapımı devam eden çok fazla okulumuz var. Sadece geçen hafta, yatırım istediğimiz 46 okulun onayı geldi. İnşallah 1-1,5 yıl içerisinde yıkılan her dersliğin yerine ortalama beş derslik yaparak bu süreci tamamlayacağız."

ŞEHİRİN DÖRT VAKIF HARİKASI

Gaziantep'in kültürel miras alanı olan Şahinbey ilçesinde inşa ve ihya çalışmaları devam eden dört önemli vakıf eserimiz bulunuyor. Depremde ağır hasar alan Kurtuluş Camii'nin rölöve ve restitüsyon projeleri ile enjeksiyon raporu, Koruma Kurulu'nda onaylandı. Restorasyon ve statik proje çalışmaları devam eden caminin minare sökümü de tamamlandı. Kısmi göçüklere sahip mabedin kubbe yapımı için çelik iskele tamamlandı.

Yine Şahinbey ilçesinde, orta hasar alan üç vakıf eserinden ilki, Zincirli Bedesten... Bedestenler, eskiden alışveriş hayatının nabzının attığı, ince uzun, üstü kapalı çarşılardır. Asıl adı Hüseyin Paşa Bedesteni olan tarihi çarşı, 1718 yılında Darendeli Hüseyin Paşa tarafından yaptırıldı. Güney kapısında dört mısralık kitabe bulunan

yapı, 2008 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restore edildi. Dışına araştırma çukuru açılan bedesten deprem hasarına sahip olsa da büyük bir göçüğü bulunmuyor. Rölöve projesi muhatap kurula sunulan yapının restitüsyon, restorasyon ve statik projeleri tamamlandı, dükkânlardaki askıya alma işlemleri ise devam ediyor. Hamdi Kutlar Caddesi'nde bulunan

Boyacı Camii, bir rivayete göre Kadı Kemaleddin, bir başka rivayete göre ise Boyacı Yusuf tarafından yaptırıldı. 1357'de Memlûklüler döneminde bitirildiğine dair bir kitabeyle sahip olan caminin başka bir kitabede 1575 yılında onarımdan geçirildiği belirtiliyor. Caminin en önemli özelliklerinden biri de dünyada eşine ender rastlanan bir minbere sahip olması. Bu minber, bir ray vasıtasıyla duvara gömme olarak yapılmış. Cuma günleri bu raylar üzerinden çekilerek minber açılıyor, imam hutbeyi okuduktan sonra tekrar itilerek yerine konuluyor. Böylece yerden tasarruf edilebiliyor. Rölöve projeleri ve statik hesap çalışmaları devam eden caminin askıya alma imalatları tamamlandı. Restorasyon ve statik proje çalışmaları ise devam ediyor.

Antep'in en eski camisi olarak bilinen Ömeriye Camii ise Düşmeci Mahallesi'nde yer alıyor. 1210 yılında tamir geçirdiği kayıtlarda belirtilen caminin taç kapısı ve mihrabı, ak ve kara taşlarla örülmüş. Minare şerefesinin korkuluklarında oyma taş işçiliğinin güzel örnekleri görülebiliyor. Depremde orta hasar alan caminin sözleşmesi yapılmış, rölöve projesi onaylanmış ve minaresi çelik iskeleye alınmış durumda.

Sözün Bittiği Yerde, Asrın Felaketinin Merkezinde

“Asrın felaketi” olarak nitelendirdiğimiz ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen Pazarcık ve Elbistan merkezli iki büyük depremin birinci yılında, Kahramanmaraş’ta yaşanan dayanışma örnekleri birbirine eklemlenerek âdeta yeniden inşa okyanusuna dönüşüyor.

Kahramanmaraş Ulu Camii. Arasa (Çığcı) Camii (sağ sayfada, üstte).

Kadim şehir Kahramanmaraş, yıllar önce yaşadığı büyük depremden sonra bu kez asrın felaketi ile yüz yüze geldi. 6 Şubat 2023, saat 04.17’de ve ardından saat 13.24’te merkez üssü Pazarcık ve Elbistan ilçelerimiz olan 7,7 ve 7,6 şiddetindeki depremlerle tüm Türkiye bir kez daha büyük yıkımlarla karşı karşıya kaldı. Torosların incisi Kahramanmaraş’ta 7 bin 491 bina, depremin ilk anında yerle bir oldu. Meydana gelen bu büyük depremlerde, Kahramanmaraş’ta 12 bin 713 canımızı gözyaşları içerisinde toprağa verdik. Deprem nedeniyle şehrin hemen hemen her yerinde hüzünlü hikâyeler yaşandı, anlatıldı, kamuoyuna yansdı.

TÜRKİYE TEK YÜREK!

O gece bütün dünya, Türk devletinin ve milletinin nasıl tek yürek olduğuna şahitlik etti. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın talimatlarıyla uluslararası yardımları da içeren dördüncü seviye alarm durumu ilan edilerek, deprem bölgesinde olağanüstü hâl uygulaması ivedilikle başlatıldı. Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün yanı sıra; devletimizin tüm kurumları, sivil toplum

kuruluşlarımız ve aziz milletimiz bir seferberlik ruhuyla Kahramanmaraşlı kardeşlerinin ve depremi yaşayan diğer 10 ilimizin yardımına koştu.

Yaşanan afet büyüktü hem de çok büyük. Bakanlıklarımız, AFAD, Jandarma, UMKE, Kızılay, sivil toplum kuruluşları ve Türkiye’nin dört bir yanından akın akın bölgeye gelen gönüllü vatandaşlarımız, afetzedelerimize yardım etmek için yoğun çaba harcamaya başladı. Bir taraftan arama kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmaları yürütülürken; diğer taraftan da çadır, konteyner ve prefabrik yapıların kurulumuna hız verilerek afetzedelerimizin daha sağlıklı ve güvenli alanlara yerleştirilmesi sağlandı. Hiç zaman kaybetmeden alınan kararlarla depremzede vatandaşlarımız, kira ve taşınma yardımlarıyla desteklendi. Kalıcı konutlara yerleşene kadar bu destekler devam ettirildi.

Devletimiz ve milletimiz el ele vererek birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmiş, yaraların sarılması ve yeniden yapılanma çalışmaları için örnek bir dayanışma ruhu sergilemiş ve normal hayata dönmek için olağanüstü

bir gayret göstermiştir. Ecdadın bize en büyük armağanı olan birlik beraberlik ruhunu her daim yaşatan bir millet olduğumuza bir kez daha şahit olduk.

Şunu akıldan çıkarmamamız gerekir ki ülkemiz, dünyanın en önemli deprem kuşaklarından birinin üzerinde bulunuyor. Dolayısıyla depremlerle önümüzdeki zamanlarda da karşı karşıya kalacağımız kaçınılmaz bir gerçektir. Bu durum, deprem gerçeği ile yaşamayı öğrenmemizi, bugün ve gelecekte de bu tür felaketlerin yaşanma ihtimalini hiçbir zaman göz ardı etmememizi gerekli kılmaktadır. Önemli olan doğal afetlere karşı hazırlıklı olmak ve bu afetlerde can kaybını en aza indirmektir.

BAŞTAN AŞAĞI YENİDEN İMAR

6 Şubat depremlerinin yıl dönümü vesilesiyle bir anma mesajı yayımlayan Kahramanmaraş Valisi Mükerrer Ünlüer ise şu görüşlere yer verdi: “6 Şubat depremlerinin izlerini devletimiz ve milletimiz ile birlikte silmeye çalışıyoruz. Bu süreçte şehrimize altı defa ziyarette bulunarak yakın ilgi ve alakalarını esirgemeyen, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip

Erdoğan başta olmak üzere aziz milletimize, Bakanlarımıza, bizlere destek veren tüm ülkelere ve sivil toplum kuruluşlarına şükranlarımı sunuyorum.

Kahramanmaraş ve ilçelerinin baştan aşağı yeniden imar, inşa ve ihyası çalışmaları hızlı bir şekilde devam etmektedir. Bu noktada vatandaşlarımızın tamamının deprem konusunda bilinçlendirilmesi büyük önem arz ediyor. Bizler bunun için çalışıyoruz. Vatandaşlarımızı da bu bilinçte olmaya davet ediyorum.

Bu vesileyle 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin anma yıl dönümünde, böyle acıların ülkemizde ve dünyada bir daha yaşanmamasını temenni ediyor, depremlerde hayatını kaybeden tüm deprem şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Bu zor günümüzde Kahramanmaraş'ımızın ve depremi yaşamış şehirlerimizin yanında olan aziz milletimize bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Rabbim ülkemizi ve aziz milletimizi her türlü afetlerden korusun."

VAKIF ESERLERİ ÜZERİNE

Köklü bir vakıf medeniyeti şehri olan Kahramanmaraş'ta hasar gören eserlerimizin ihya çalışmaları ise tüm hızıyla sürüyor. Halen üzerinde itina ile çalışma yürütülen eserler üçüne örnek vermek istedik. "Kahramanmaraş" dendiğinde akla gelen anıtsal yapılarımızdan ilki, Kahramanmaraş Ulu Camii.

Vakfiyelere göre, şehrin merkez ilçelerinden Dulkadiroğlu'nda bulunan mabet, Dulkadiroğlu Beyliği Hükümdarı Süleyman Bey tarafından 1442-1454 yılları arasında yaptırılmıştır. Daha sonra Süleyman Bey'in oğlu Alaüddeve tarafından 1501 yılında tamir ettirilmiştir. Beylikler dönemi ve erken dönem Anadolu Selçuklu mimarisinin özelliklerini taşıyan camide minare, taç kapı, mihrap ve minberde yer alan bezeme ve süslemeler dikkat çekmektedir. Önemli olaylara tanıklık ederek şehrin belleğinde yer edinen caminin ahşap hatıllı cephe duvarlarında kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır. Prof. Dr. Mehmet Özkarcı'nın aktardığı bilgilere göre bu görkemli mabet, ahşap tavanlı camiler grubuna girmektedir. Dıştan 22x40,90 metre boyutlarında harım ile 5,30x40,90 metre ölçülerinde son cemaat yeri ve tek şerefeli minareden oluşmaktadır.

6 Şubat depremlerinde kısmi göçmelerin olduğu ağır hasar

alan caminin rölöve ve restitüsyon projesi, Koruma Kurulu tarafından onaylanmıştır. Restorasyon ve statik proje çalışmaları devam eden caminin çelik malzeme siparişleri gelmiş ve kemer askılama çalışmalarına başlanmıştır. Ayrıca geçici koruma çatısının sınırları belirlenmiş ve yapımı devam etmektedir. Sondaj çalışmaları ise son cemaat yeri önünden başlanmıştır.

Depremde tümüyle yıkılan Şekerli Camii'nin enkazı ise Dulkadiroğlu ilçesindedir. 1204 tarihinde Divanlı Mahallesi'nde inşa edilen cami, zaman içerisinde çeşitli yapısal değişimler geçirir de günümüze kadar orijinal haliyle ulaşabilen tek parçası minaresi olmuştur. Ancak son yaşanan depremlerle caminin minaresi de yıkıldı. Caminin sözleşmesi yapılmış, proje çalışmaları devam etmektedir.

Yaşanan depremlerde hasar gören tarihi yapılardan birisi de Arasa (Ciğciği) Camii'dir. Dulkadiroğlu ilçesinin Dumlupınar Mahallesi'nde bulunan vakıf kültür mirasımız, Sultan İkinci Abdülhamit Han'ın halifeliği döneminde yüksek Maraş mutasarrıfı olan Elhac Muhammed Arifi Paşa tarafından hayırseverlerin katkılarıyla inşa edilmiştir. 6 Şubat depremlerinde ağır hasar alan mabedin sözleşmesi yapılmış, proje çalışmaları devam etmektedir.

Fotoğraflar: Seyhan Ali Dede Camii.

Asrın Felaketinde Adana Bölgesinde Hasar Gören Vakıf Eserlerinin Son Durumu

Adana Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün etki alanında toplam 130 adet eski eser tescilli vakıf kültür varlığı bulunuyor. Her iki ilimizdeki vakıf kültür varlıkları arasında yıkılan eser, Mersin'de ise hasarlı eserlerimiz mevcut değil.

Adana'nın Seyhan ilçesinde 47, Yüreğir'de iki, Ceyhan'da üç, Karaisalı'da üç, Kozan'da iki, Saimbeyli'de bir ve Yumurtalık ilçesinde bir adet olmak üzere Adana'da toplam 59 adet vakıf kültür varlığı eserimiz kayıtlarda mevcut. Bunlardan bazıları (Ulu Camii Külliyesi gibi) birden fazla fonksiyona sahip olup, bu kültür varlıklarının bünyesinde 19 tane camii, bir adet dükkân, dört ev, üç hamam, iki adet han, üç kervansaray, iki konak, altı medrese, 14 adet mescit, üç adet okul ve iki de türbe yer alıyor.

Bu eserlerden Ceyhan Abdulkadir Ağa Camii, ağır hasarlı. Seyhan Hasan Ağa (Hasan Kethüda) Camii, Seyhan Mestanzade Camii, Seyhan Ali Dede Camii ve Eski Misis Camii adıyla tanınan dört tanesi ise orta hasarlı. Geriye kalan altısı ise az hasarlı kategoride yer alıyor. Adana'daki az hasarlı yapılar şöyle: Seyhan Ulu Camii, Seyhan Tahtalı Camii, Seyhan

Şefika Hatun Camii, Kozan Hoşkadem Camii, Saimbeyli Merkez Camii, Seyhan Musabalı Konağı.

Adana'nın komşu şehri, Akdeniz'in incisi Mersin'e gelince... İl genelinde toplam 71 adet vakıf kültür varlığı eserimiz bulunuyor. Listede Akdeniz ilçesinde 17, Anamur'da iki, Erdemli'de bir, Gülnar'da dört, Mut ilçesinde yedi, Bozyazı'da bir, Silifke'de dokuz, Tarsus'ta 29 ve Çamlıyayla'da bir adet eserimiz yer alıyor.

SEYHAN'DAN KOZAN'A

Adana Vakıflar Bölge Müdürlüğü, asrın felaketinde zarar gören bölgedeki vakıf eserlerinin son durumuna dair şu açıklamayı yaptı: "Adana ilinin Seyhan ilçesinde bulunan ve korunması gerekli vakıf kültür varlığı Mestanzade Cami, Seyhan ilçesinde bulunan Hasan Ağa Cami ve Ceyhan ilçesinde bulunan Abdülkadir Ağa Camii'nin esaslı onarımları yapılmaktadır. Genel Müdürlüğümüzce

Mestanzade Cami, Hasan Ağa Cami ve Abdulkadir Ağa Camii'nin onarım işi, "grup iş" sıfatıyla tek ihaleyle çıkmıştır. Genel Müdürlüğümüzce işin ihalesi, sözleşmesi ve yer teslimi yapılmıştır. Yer tesliminden sonra ivedilikle eserlerin proje çalışmalarına başlanmıştır. Yapıların içerisinde ve beden duvarlarında sıva raspası imalatı tamamlanmış, zemin etüdüne yönelik sondaj kazısı ve yapıların temeline yönelik araştırma kazıları yapılmış olup, proje çalışmaları halen devam etmektedir. İş, idaremiz kontrolörlüğünde devam etmektedir."

Bu ön bilgilendirmeden sonra, bölgedeki vakıf eserleri konusunda biraz daha detay vermemiz yerinde olacaktır. Ramazanoğlu Piri Paşa Vakfı'na kayıtlı Seyhan Ulu Camii'nin inşasına 1508 yılında Ramazanoğlu Halil Bey tarafından başlanmış, oğlu Piri Paşa tarafından tamamlanmıştır. Adana'nın en büyük tarihi yapısı oluşu bakımından önem taşıyan

camii, dikdörtgen planda bir yapıdır. Selçuklu, Memlük ve Osmanlı mimari özelliklerinin görüldüğü mabet, türbe, asıl ibadet mekânı, avlu ve batıdaki dikdörtgen planlı eski yapı olmak üzere üç bölümden meydana gelmektedir. Caminin biri doğrudan avluya, diğeri de revaklı son cemaat yerine açılan iki taç kapısı vardır. Bölgenin sıcak oluşu nedeniyle oldukça geniş tutulan son cemaat yerine sonradan, ahşap direkler üzerinde, tek eğimli bir sundurma eklenerek açıkta ibadet edilecek alan genişletilmiştir. 6 Şubat 2023 depremlerinden az hasar almıştır. Eserin onarımına yönelik yaklaşık maliyet çalışmaları tamamlanarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne sunulmuş olup, ihale aşaması tamamlandıktan sonra restorasyonuna başlanılacaktır.

1558 inşa tarihli Seyhan Hasan Ağa Camii, mimari açıdan özgün bir tarz arz etmektedir. İki bölümden meydana gelen son cemaat yeri, klasik Türk mimarisinde görülen stalaktitli sütun başlıklarının taşıdığı sivri kemerlerle üç bölüme ayrılmakta ve bölümler üzerini küçük kubbeler örtmektedir. Depremde hasar gören camide işin ihalesi, sözleşmesi ve yer teslimi Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Yer tesliminden sonra ivedilikle eserlerin proje çalışmalarına başlanmıştır. Yapıların içerisinde ve beden duvarlarında sıva raspası imalatı

tamamlanmış, zemin etüdüne yönelik sondaj kazısı ve yapıların temeline yönelik araştırma kazıları yapılmış olup proje çalışmaları halen devam etmektedir.

Seyhan Şefika Hatun Camii, 1915 yılında Şefika Hatun isminde bir hayırsever tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı ve tek mekândan oluşan caminin giriş kapısı sivri kemerli olup, dört kademelidir. 6 Şubat 2023 depremlerinden az hasar almıştır. Eserin onarımına yönelik yaklaşık maliyet çalışmaları tamamlanarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne sunulmuş olup, ihale aşaması tamamlandıktan sonra restorasyonuna başlanılacaktır. Cami ibadete açıktır.

1704 yılında Rakka Valisi Mehmet Paşa tarafından yaptırılan Seyhan Alidede Camii'nde kare planlı mescidin beden duvarları kirpi saçaklarla nihayetlenmekte olup, ibadet mekânının üzerini pandantif intikalli küçük bir kubbe örtmektedir. 6 Şubat depremlerinde orta derecede hasar alan eserin onarımı, 2024 yılı yatırım programına teklif edilmiştir.

1868 tarihinde Ceyhan'da yaptırılan Abdulkadir Ağa Camii, aynı zamanda Ulu Camii ismiyle de bilinmektedir. Caminin beden duvarları güçlendirilmiş, revak üzeri kubbeler kurşun kaplanmıştır. Camideki bütün pencere ve kapılar orijinaline uygun şekilde yenilenmiştir. 6 Şubat

depreminde hasar gören yapının restorasyon süreci devam etmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından işin ihalesi, sözleşmesi ve yer teslimi yapılmıştır. Yer tesliminden sonra ivedilikle eserlerin proje çalışmalarına başlanmıştır. Yapıların içerisinde iş iskeleleri kurularak, içeride ve beden duvarlarında sıva raspası imalatı tamamlanmış, rölöve projeleri Koruma Kurulu tarafından onaylanmış, zemin etüdüne yönelik sondaj kazısı ve yapıların temeline yönelik araştırma kazıları yapılmış olup proje çalışmaları halen devam etmektedir.

Depremde orta derecede hasar gören Eski Misis Camii'ndeki hasarlar minaresinde, içte ve dışta, özellikle petek kısmındadır. Minarede derz boşalmaları ve taşlarda çatlaklar tespit edilmiştir. Cami beden duvarlarında, köşe birleşim yerlerinde, kemerlerde çatlaklar oluşmuştur. Adana Kültür Varlıkları Koruma Kurulu kararı ile onaylanmış olan projesi doğrultusunda restorasyonu yapılması planlanmaktadır. 2024 yılı yatırım programına teklif edilmiştir.

Son olarak 1448 yılında Kozan'da inşa edilen Hoşkadem Camii, depremde az hasar almıştır. Eserin onarımına yönelik yaklaşık maliyet çalışmaları tamamlanarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne sunulmuş olup, ihale aşaması tamamlandıktan sonra restorasyonuna başlanılacaktır.

Kozan Hoşkadem Camii.

Malatya'da Vakıf Eserleri Ehil Ellere Teslim

Asrın felaketinin yıl dönümünde Malatya'daki vakıf eserlerinin durumunu araştırdık. Ortaya çıkan tabloda hasarsız ve az hasarlı tarihî yapıların fazlalığı dikkat çekerken, onarım ve restorasyon çalışmaları da devam ediyor.

Deprem uzmanlarının aktardığı bilgilere göre asrın felaketinde, Hatay'dan sonra en fazla zarar gören şehrimiz Malatya oldu. 36 bin bina ile 27 bin iş yeri tamamen yerle bir oldu. Yani Malatya'da depremler, hemen hemen her dört binadan birinin yıkılmasıyla sonuçlandı. Bin 237 kişinin hayatını kaybettiği, 6 bin 444 kişinin de yaralandığı Malatya'da, asrın felaketinin yıl dönümünde anma programları düzenlendi. 6 Şubat'ta meydana gelen depremlerin ardından koordinatör bakan olarak Malatya'ya gelen Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, depremin birinci

yıl dönümünde deprem şehitlerinin mezarlarını ziyaret etti.

Mezar ziyaretlerinin ardından Malatya'da hayatını kaybedenlerin isimlerinin bulunduğu 6 Şubat Deprem Şehitleri Anıtı'nı da ziyaret eden Bakan Ersoy, anıta karanfil bıraktı. Bölgede yaşadıklarını bir belgeselde dile getiren Bakan Ersoy'un, konuşması sırasında duygulanarak gözyaşlarına hâkim olamadığı görüldü. Bakan Ersoy, belgeseldeki konuşmasında şu ifadeleri kullandı: "Dışarı çıktığınız zaman her yerde çığlık. Âdeta bir film senaryosu gibi... Patır patır binalar çöküyor. Arkanızı dönüyorsunuz

orası yıkılıyor, insanlar kaçıyor. Oranın koordinatörü sizsiniz, herkes size bakıyor. Siz güçsüz olursanız herkes çöker. Dimdik, sert duruyorsunuz orada, fakat gece kendi kendinize ağlıyorsunuz..."

DAYANIŞMANIN GETİRDİĞİ...

Malatya Valisi Ersin Yazıcı da 6 Şubat depremlerinin yıl dönümü vesilesiyle bir açıklama yaptı. "Tarihimizin en zorlu sınavlarından birinden geçtiğimiz o günlerden bugüne sahip olduğumuz hasletleri, alicenaplığı, dayanışma ruhunu, beraberlik duygularını harekete

Fotoğraflar: Yeni Camii, Malatya.

geçirerek, devletin bütün kurumlarının ilk andan itibaren milletiyle birlikte kenetlenerek, yaraların sarılması için büyük çaba göstererek, bu dehşetli yıkımın altından hep birlikte kalkmaya çalıştık,” dedi. “İstemek de gelecekte de depremlerle yüzleşeceğimiz gerçeğinden hareketle deprem olgusuyla yaşamayı öğrenmeliyiz. Olası depremleri en az hasarla ve kayıpsız atlatabileceğimiz şekilde yapılaşmayı standart haline getirmeli, toplumumuzu da deprem konusunda en üst bilinç düzeyine ulaştırmalıyız,” şeklindeki sözleriyle açıklamasına devam eden Vali Yazıcı, “Deprem öldürmez, bina öldürür,” sözünü kamuoyuna hatırlattı.

Malatya’da depremin yol açtığı zararları giderme noktasında yapılan çalışmalara da değinen Vali Yazıcı, “İlke edinerek konutlarımızı ve iş yerlerimizi içinde yaşadığımız çağın getirdiği bilimsel ve teknolojik veriler doğrultusunda inşa etmeliyiz. Valiliğimizin öncülüğünde, kamu kurum ve kuruluşlarımızca; ilimizde bulunan tüm resmî ve özel mülkiyetlerin depreme dayanıklı şekilde inşa edilmesi ve güçlendirme gerektiren mevcut yapıların da en kısa sürede depreme dayanıklı hale getirilmesi için çalışmalarımız kararlılıkla devam etmektedir,” ifadelerini kullandı.

Vali Yazıcı, “Kahramanmaraş-

Pazarcık ilçesinde meydana gelen ve birçok ilimizde hissedilen depremde, yıkımı yaşayan şehirlerimiz başta olmak üzere tüm ülkemize ve Malatya ilimize tekrar geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Aziz milletimizin bu tür felaketleri bir daha yaşamaması temennisiyle 6 Şubat depremlerinin yıl dönümünde, hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, depremi maddi - manevi hasarla atlatan tüm hemşehrilerimizin acısını yürekten paylaşıyorum,” sözleriyle açıklamasını tamamladı.

ESERLER İHYA EDİLİYOR

Asrın felaketinin birinci yıl dönümünde Malatya’daki vakıf eserlerimizin son durumu herkesin merak konusu. Bölge müdürlüğünden edindiğimiz güncel verilere göre ağır hasarlı vakıf eserlerimiz arasında Akçadağ ilçesinde Çarşı Camii; Battalgazi’de Battalgazi Ulu Camii, Halfetih (Hatem Dede, Üç Kardeşler) Minaresi, Hanegani Pervane (İbrahim Perk) Camii, Yeni (Hacı Yusuf, Taş, Taze, Büyük) Camii (tümünden göçme), Alacakapı (Miralay Şah Ali Bey) Mescidi (tümünden göçme), Çolakoğlu Camii; Doğanşehir’de Doğanşehir Merkez (Çarşı) Camii; Yeşilyurt’ta Hacı İlyas (Tenekeli) Camii, Gündüzbey Hacı Bekir Camii, Camii Kebir (Ulu, Merkez, Hacı Mustafa Ağa Camii), Camii Kebir Minaresi, Hiroğlu (Hıdır

Ağa) Camii ve Koyunoğlu Camii Minaresi yer alıyor.

Battalgazi’de Toptaş Camii, Karahan Camii, Melik Sunullah (Vaiz Baba, Adile Camii) Camii Minaresi, Namazgah (Musalla), Sütlü Minare (Çermik Camii), Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı, Yusuf Ziya Paşa Camii ve Türbesi, Belediye (Çarşı) Hamamı; Darende’de Hacı Mehmet Camii, Sıragöz (Hacı Yusuf, Hacılar, Sırakoz) Camii; Yeşilyurt’ta Fethiye Uzun Hasan (Abdülrezzak) Camii ve Kölükoğlu Camii ise orta hasarlı vakıf eserlerimiz listesinde bulunuyor.

Tamir edilebilir seviyede hafif hasarlı vakıf eserleri ise Arapgir’de Alaybey Camii, Cafer Paşa (Şeyh Hasan) Camii, Güğümcübaşı Hüseyin Ağa Camii; Battalgazi’de Emir Ömer Mescidi ve Türbesi, Şahabiye-i Kübra (Beş Kardeşler) ve Suğra Medresesi, Akminare Camii; Darende’de Hacı Derviş (Hacı Mevlüt) Camii, Sayfiye Mahallesi Müftüoğlu Camii Avlu Kapısı ve Kuluncak’ta Kabak Abdal Türbesi şeklinde sıralanıyor.

Hasarsız vakıf eserlerimizin çokluğu ise dikkat çekiyor: Arapgir’de Miriliva Ahmet Bey (Çarşı) Camii, Ulu Camii, Ayşe Hanım Camii ve Haziresi, Gümrükçü Osman Paşa Camii, Hacı Rukiye Vakfı’ndan Çimenköy Camii, Hacı Yahya Camii, Hacı Şerif Ağa Çeşmesi, Hanegah, Kavasbaşı Gedelec Camii, Orta Hamam, Yeni Camii ve Çobanlı (Şakir Paşa) Camii; Battalgazi’de Hacı Nefise Hatun (Nafize Hatun, Yeni Nakış) Kümbeti, Battalgazi Türbesi (Seyit Battalgazi Evi), Kanlı Türbe (Kanlı Kubbet), Tahtalı Minare (Hafız Mustafa Paşa) Camii, Ahmet Duran Türbesi; Darende’de Dana Bey Camii Minaresi, Hacı Müşrif (Zeynel Abidin Paşa) Camii, Hüseyin Paşa Hamamı, Sadrazam Cebecizade Mehmet Paşa Kütüphanesi, Sadrazam Mehmet Paşa Camii Minaresi (Mehmet İzzet Paşa Camii Minaresi), Ulu Camii Minaresi, Çarşı (Hüseyin Paşa, Bazar) Camii Minaresi, Somuncu Baba Camii Minaresi, Yusuf Paşa Bedesteni, Şeyh Hamidi Veli (Somuncu Baba) Camii; Hekimhan’da Köprülü Mehmet Paşa Camii, Köprülü Mehmet Paşa Hamamı ve Taş (Hekim) Han.

İzzet Paşa Camii, Elazığ.

Elazığ'da Kamunun Bütün Olanakları Seferber Edildi

Elazığ Valisi Ömer Toraman, 6 Şubat 2023'de Kahramanmaraş'ta meydana gelen yıkıcı depremlerin yıl dönümü vesilesiyle bir değerlendirme toplantısı yaparak depremden bu yana yapılan çalışmalar hakkında bilgilendirmelerde bulundu.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen yıkıcı depremlerden etkilenen Elazığ'da Vali Ömer Toraman değerlendirme toplantısı gerçekleştirdi. Valilik binasında düzenlenen toplantıda Vali Toraman, depremin ilk gününden bugüne kadar yapılan yardım ve destekleri açıkladı.

Kahramanmaraş merkezli depremleri Elazığ olarak şiddetli bir şekilde hissettiklerini aktaran Vali Ömer Toraman, "Depremin ardından dört ile beş aralığında artçı depremlerle sarsıldık. Depremin olduğu saatten sonra, süratli bir şekilde AFAD İl Müdürlüğü binasında koordinasyon merkezi toplandı. Tüm arkadaşlarımız sorumlulukları gereği faaliyetlerine başladı. Depremin ardından evlerini terk eden yaklaşık 30 bin vatandaşımız sokakta kalmaması diye tüm kamu misafirhaneleri, yurtlar, okul pansiyonları ve belediyemize ait sosyal tesislerin hepsi vatandaşlarımıza açıldı. O andan itibaren vatandaşlarımızın barınma ve diğer ihtiyaçları karşılandı.

Depremin ardından, saat 05.15 itibarıyla ilk saha taramamız tamamlandı ve çok şükür Elazığ için herhangi bir yıkım olmadığı bilgisini alınca bütün dikkatimizi diğer illerdeki arama ve kurtarma faaliyetlerine destek olmaya yönlendirdik. Bu çerçevede AFAD arama kurtarma ekiplerimiz ve Kovancılar Jandarma JÖH Tabur Komutanlığı personellerimiz süratle Malatya'ya sevk edildi.

Saat 07.10 itibarıyla farklı kurumlardan, AFAD ve UMKE'den 238 personel, 35 araçla beraber diğer illere sevk edildi. Emniyet teşkilatına mensup 74 polis memurumuz da Malatya'ya, altı polis memurumuz da Kahramanmaraş'a vazife yapmak üzere sevk edildiler. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ekiplerimiz tarafından kent genelinde hasar tespit çalışmaları başlatıldı. Bu süreçte 210 bina incelendi ve bir binanın boşaltılarak acil yıkılmasına karar verildi.

Bina boşaltıldıktan sonra saat 13.21'de ikinci deprem meydana geldi. Maalesef bu depremde tahliyesi

gerçekleştirilen bina çöktü. Çökme esnasında bir polis memurumuz ve bir vatandaşımız enkaz altında kalarak hayatını kaybetti. Bu vesile ile her iki vatandaşımıza da Allah'tan rahmet diliyorum,” diye konuştu.

GÜNDEN GÜNE ARTAN DESTEK

Depremden etkilenen diğer illere desteklerinin devam ettiğini de belirten Vali Toraman, “554 personel ve 95 araç, Malatya başta olmak üzere diğer afet bölgelerine ulaştı. Depremi ardından geceye kadar devam eden süreçte, sadece Malatya'ya 3 bin 176 çadır, 11 bin 794 battaniye, 60 adet ısıtıcı, 14 bin öğün yemek, 124 bin öğün çorba, 199 bin 500 adet ekmek, 60 bin 500 adet su ve 915 adet gıda kolisini gün içerisinde ulaştırdık. Depremi ardından ilk gün, yaklaşık 30 bin vatandaşımıza kamu misafirhanelerimizde hizmet verdik. Zaman içerisinde ise bu sayı azaldı, 18 Şubat itibarıyla da bu tesislerde barınan vatandaşımız kalmadı. Diğer illere desteğimiz günden güne arttı ve 2 bin 188 personel, 481 ekip ile beraber deprem bölgelerine destek gönderdik.

Ayrıca iki vali yardımcımız ve iki kaymakamımız da deprem bölgelerinde görevlendirildi. Depremlerde iki vatandaşımız hayatını kaybederken, 349 vatandaşımız da çeşitli şekillerde yaralandılar. Diğer illerimizden Elazığ'a, 472 yaralı depremzede geldi. Bunlardan 14 tanesi, maalesef tedavi sürecinde hayatını kaybetti. Geriye kalan 458 vatandaşımız ise ameliyatlara ve tedavileri tamamlandıktan sonra taburcu edildiler. Depremi ardından Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'ne ait yaşam alanlarının depremzede vatandaşlarımıza açılmasına karar verildi. Hızlı bir şekilde başta Malatya olmak üzere barınma problemi yaşayan 4 bin 183 depremzede burada misafir ettik. Ancak kendi imkânlarıyla ilimize gelerek akrabalarına, tanıdıklarına ait veya kendilerinin kiralamış olduğu konutlarda barınan 45 bin vatandaşımızı tespit ettik,” ifadelerini kullandı.

Vali Ömer Toraman, “Depremi ardından vatandaşlarımıza yaptığımız yardım çeşitlerinden bir tanesi de nakdi yardım ödemeleriydi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip

Erdoğan'ın talimatlarıyla ilk etapta 10 bin lira ödeme yapıldı. Elazığ'da bundan yararlanan 44 bin 941 hane oldu. Bu da yaklaşık 450 milyon lira ödemeye tekabül ediyor. Evlerini boşaltan vatandaşlarımıza da barınma desteği adı altında, bir defaya mahsus olmak üzere 15 bin lira nakdi yardım yapıldı. Bu yardımlardan da 10 bin 841 ailemiz yararlandı. Yapılan toplam ödeme tutarı ise 762 milyon liradır.

Öte yandan depremde barınma problemine destek olması için kira yardımı kararı da alındı. İlk etapta ev sahiplerine 5 bin lira, kiracılara da 3 bin lira olmak üzere kira yardımı yapılmaya başlandı. Elazığ'da kira yardımıyla faydalanan hane sayısı 9 bin 730'a ulaştı. Bunlar için de şu ana kadar yapmış olduğumuz ödeme tutarı, 362 milyon liradır. Kira yardımlarımız devam ediyor. Ödeme tutarları, yeni yılla beraber revize edilerek, 5 bin ve 7 bin 500 lira şeklinde belirlendi. AFAD Başkanlığı tarafından yapılan toplam nakdi ödemeler, yaklaşık 1 milyar liraya tekabül ediyor,” cümlelerini kullandı.

Öte yandan Malatya Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından Elazığ'da gerçekleştirilen hasar tespit çalışmalarında oluşan tablo şu şekildedir: Vakıf kültür eserlerinden ağır hasarlı olanlar kategorisinde yer alanlardan Aksaray Eski Camii

şehir merkezinde bulunuyor. Orta hasarlılardan İzzet Paşa Camii, Alacalı (Çoraplı) Camii, Kurşunlu Camii şehir merkezinde; Uzungil Camii Ağın'da; Dedeyolu Köyü Camii Sivrice'de; Cemşitbey Camii, Türbesi, Medresesi ve Haziyesi Palu'da konumlanıyor. Hafif hasarlı vakıf eserlerinin dağılımı ise şöyle: Şehir merkezinde Arap Baba (Arap Şah) Mescit ve Türbesi, Ağa (Pervane) Camii, Fetih Ahmet Baba Mescit ve Türbesi, Kesrik Yukarı Camii; Ağın'da Orta Akpınar Camii ve Koçan Camii; Palu'da Ulu Camii (Camii Kebir).

Hasarsız vakıf kültür eserlerinin listesi ise oldukça kabarık. Şehir merkezinde Esadiye (Arslanlı, Esediye) Camii ve Medresesi, Meryem Ana (Kızıl, Merşemuni, Süryani, Yakubi) Kilisesi, Ulu (Eğri Minareli, Cami-i Muazzam, Cami-i Azam, Camii Kebir) Camii, Mollakendi Kasabası Dördüncü Murat Camii ve Peykeri Türbesi, Sarahatun Camii ve Çeşmesi, Ahmet Bey Camii, Ahi Musa Mescit ve Türbesi, Cimşit Bey Hamamı; Alacakaya'da Gevrda (Kral Kızı, Kayakale) Kalesi; Kovancılar'da Adalı Köyü Çeşmesi; Sivrice'de Dedeyolu Köyü Çeşmesi; Ağın'da Ulu (Camii Kebir) Camii; Keban'da Yusuf Ziya Paşa Külliyesi, Denizli Köyü Kervansarayı; Palu'da Dükkanönü (Merkez) Camii ve Ulu Camii Çeşmesi bulunuyor.

Çok Kültürlü Vakıf Mirasının Yurdu Diyarbakır Yeniden Doğuyor

Diyarbakır'daki vakıf eserlerinin 31'i cami. Karşı sayfada: Diyarbakır Ulu Camii (üstte). Surp Giragos Ermeni Kilisesi (altta).

*Uygarlıklar kavşağı
Diyarbakır, toplam
117 vakıf kültür
eserimizi bünyesinde
barındırıyor.
Diyarbakır
Vakıflar Bölge
Müdürlüğü'nden
gelen güncel
bilgilerle bölgedeki
eserlerimizin son
durumu hakkında
detaylı bilgiler...*

Kadim şehir Diyarbakır'ın şefkatle kucak açtığı 117 vakıf eserinin 31'i cami, 11'i çeşme, 15'i türbe, sekizi ev, yedisi dükkân, altısı kilise, diğer altısı medrese, beşi hazire, dördü mescit, diğer dördü hamam, son dördü han, üçü köşk, ikisi mescit-türbe, diğer ikisi konak ve geriye kalan birer tanesi cami-medrese, çarşı, değirmen, hela, kamu binası (Vakıflar İdaresi Eski Hizmet ve Müze Binası), kümbet, sarnıç, türbe-tekke ve ziyaret mekânından oluşuyor.

Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne bağlı illerde, depremde etkilenen taşınmazların lokasyonu ve listesi ise şöyle: Ali Paşa Camii, Dört Ayaklı Minare, Fatih Paşa Camii, Melik Ahmet Paşa Camii, Şeyh Sefâ (Parlı) Camii, Behram Paşa Camii, Hani Cafferî Teyyar Mescidi ve Türbesi, Gazi Köşkü istinat duvarı, Diyarbakır il ve ilçelerinde bulunuyor. Listeye ilave olarak Yusuf Harputi

Türbesi ise Bingöl il sınırları içerisinde yer alıyor.

Depremden hasar gören taşınmazlarla ilgili Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün hazırladığı ve Kültür Varlıkları Koruma Kurulu'nun onayladığı projeler doğrultusunda restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. Ele alabileceğimiz ilk vakıf eserimiz, Ali Paşa Camii. Osmanlı yadigarı bu mabet, 1534 ile 1537 yılları arasında Diyarbakır'ın altıncı valisi olarak görev yapmış Hadim Ali Paşa tarafından yaptırılmış. Mimar Sinan'ın hayatının son yıllarında, şair ve nakkaş olan çocukluk arkadaşı Sai Mustafa Çelebi'ye yazdırdığı "Tuhfetü'l Mimarın" adlı eserde caminin Mimar Sinan'ın eseri olduğu belirtiliyor. Bir külliye niteliğinde düzenlenen ana yapının batısında, aynı döneme tarihlenen bir medrese; doğusunda 1769-1770 yıllarında eklenen Şafilere ait bir mescit ile kuzey doğusunda

BEŞİ BİR YERDE

Diyarbakır'daki vakıf eserlerimize dair güncel havadislerin yer aldığı yazımıza beş kültür mirası ile devam edelim.

1- MELİK AHMET PAŞA CAMİİ: Diyarbakır'ın anıtsal nitelikte en önemli yapılarından biri olan cami, 1587-1591 yılları arasında Melik Ahmet Paşa tarafından yaptırılmış. Bu caminin deprem sonrası restorasyon çalışmaları da devam ediyor.

2- BEHRAM PAŞA CAMİİ: Mukarnaslı taç kapısı üzerinde yer alan kitabesine göre yapının Diyarbakır'ın on üçüncü Osmanlı Valisi Halhallı Behram Paşa tarafından 1564-1572 yılları arasında yaptırıldığı kayıtlarda yer alıyor. Caminin restorasyon çalışması, Bilim Heyeti'nin önerileriyle sürdürülüyor.

3- ŞEYH SAFÂ (PARLİ) CAMİİ: Caminin Şah İsmail'in dedesi Şeyh Cüneyd Safi'nin isteği üzerine Uzun Hasan tarafından yaptırıldığı ve şeyhe hürmeten adına Camiü's Şafi denildiği biliniyor. Sonradan isminin Camiü's Safa diye çevrildiği düşünülen cami, Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde "İpariye" (Miskli) adıyla anılıyor. Evliya, "Bu caminin nemli havalarda dört duvarını koklasan misk kokar," diyor notlarında. 1531-1532 yılları arasında kapsamlı bir onarımdan geçtiği kitabesinden anlaşılan caminin restorasyon çalışması, Bilim Heyeti'nin önerileriyle sürdürülüyor.

4- GAZİ KÖŞKÜ İSTİNAT DUVARI: Semanoğlu Köşkü olarak anılan yapı, Mardin Kapısı'nın dışında, Dicle Köprüsü'nün batı yamacında bulunuyor. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Birinci Dünya Savaşı sırasında Diyarbakır'da kolordu komutanıyken burayı karargâhı olarak kullandığı için köşke bu isim verilmiş. Orijinalinde yüzyıldan kalma Akkoyunlu Devri eseri olarak bilinen yapının restorasyon çalışması, Bilim Heyeti'nin önerileriyle devam ettiriliyor.

5- YUSUF HARPUTİ TÜRBESİ: 19. yüzyılda Anadolu'da yetişmiş velilerden biri olan Yusuf Harputi'nin ebedi istirahatgâhının restorasyon projesi tamamlandı. Restoran çalışmaları için gün sayan türbede yatan zatın babasının adının Muhammed Efendi olduğu biliniyor. Neseb yönünden Peygamber Efendimiz'e (s.a.v) dayandığı söyleniyor. Şeyh Yusuf Harputi veya Hacı Yusuf Harputi isimleriyle de nam salmış, bölge halkının teveccühünü kazanmış saygın bir zat olduğu dillendiriliyor.

da zikir yeri olarak kullanılan beşik tonozlu bir mekân göze çarpıyor. Tarihi yapının restorasyon çalışması, Bilim Heyeti'nin önerileriyle devam ediyor.

Diyarbakır'da bölge müdürlüğümüzün eli ve Bilim Heyeti'nin önerileriyle restorasyon aşamasında olan bir diğer vakıf kültür eserimiz ise Fatih Paşa Camii. Diyarbakır'daki ilk Osmanlı camisi olan yapının inşa kitabesi bulunmuyor. Ancak caminin Diyarbakır'ın ilk Osmanlı Valisi Bıyıklı Mehmet (Fatih) Paşa tarafından 1516 - 1520 yılları arasında yaptırıldığı biliniyor.

Diyarbakır'ın simge yapılarından biri olan Dört Ayaklı Minare'nin restorasyonu da Bilim Heyeti'nin önerileriyle devam ediyor. Özgün mimarisiyle şehre değer katan minaredeki kitabeye göre eserin, 16. yüzyılda Akkoyunlu Sultanı Kasım tarafından yaptırıldığı anlaşıyor.

Peygamberler Şehrinde Restorasyon Sürecindeki 6 Vakıf Eseri

Depremın vurduğu illerden biri de Şanlıurfa'ydı. Kentte deprem nedeniyle 340 kişi hayatını kaybetti, 8 binden fazla kişi de yaralandı. Kadim şehirde vakıf kültür eserlerinin durumuna restorasyonu devam eden altı eser üzerinden baktık.

1 ESKİ SEFALİ CAMİİ

Şanlıurfa merkezdeki caminin mülkiyeti, Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlıdır. Yapının inşa tarihi bilinmemektedir. Kuzey bölümünde üç adet oda vardır. Harim kısmının kuzeyinde üç gözlü son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerinin üzeri çapraz tonozla örtülüdür. Mihrabın doğusunda duvara gömülü vaaz kürsüsü, batısında ise yine duvara gömülü minber yer almaktadır. Buralara çıkışlar duvar içerisindeki merdivenlerden sağlanmaktadır. Harim aydınlatması altta dikdörtgen, üstte ise kuşgözü pencerelerle sağlanmıştır. Harim kısmının kuzeyinde müezzin mahfili yer alır. Yapının güneybatısında kesme taş malzemeden yapılmış bir adet köşk minare bulunmaktadır.

Eserde restorasyon ve güçlendirme uygulamaları kapsamında bugüne dek yapılan işler şöyle: Çevre sacı ve vinil branda yapılması, rölöve ve restorasyon projeleri için drone ve lazer tarama makineleriyle ölçülendirme yapılması, zemin etüdü (jeoradar, jeofizik, sondaj, geoteknik) çalışmalarının yapılması, cami ve müştemilat bölümlerinde derz, ahşap, seramik ve diğer sökümlerin yapılması, müştemilat kısmında yonu taşı duvarların sökümlü gerçekleştirildi. Ayrıca betonarme kolon ve kirişlerde ahşap askıya alma işlemi yapıldı. Müştemilat betonarme alanı yıkımına başlandı.

2 ŞANLIURFA ULU CAMİİ

12. yüzyılda inşa edilen cami, şehir merkezinde Divanyolu Caddesi'nde yer alır. Payeler üzerine oturan ve her biri çapraz tonozlarla örölü 14 sivri kemerle avluya açılan son cemaat yeri, Anadolu'da ilk kez burada görölmektedir. 6 Şubat depremlerinden etkilenip ağır hasarlı olarak tespit edilen yapının Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından sözleşmesi imzalanarak restorasyon çalışmalarına başlanmıştır.

Halen laser scaner yöntemi ile yapı ve çevresinin belgelemesi tamamlanmıştır. Güvenlik tedbirleri alınmış, şantiye sahası düzenlenmiştir. Bilim Kurulu Heyeti tarafından belirlenen alanların askılama işleri tamamlanmış, yıkılan betonarme şadırvan üst örtüsü itinalı olarak sökülmüştür. Zemin etütleri ve jeoradar çalışmaları tamamlanmıştır. Restorasyon kararları için malzeme test sonuçları alınmıştır. Tonozlarda görülen çatlakların tespiti için raspa işlemleri tamamlanmış, ilgili bilim heyetince belirlenen noktalara çatlak ölçerler takılarak takibi yapılmaktadır. Ayrıca itinalı söküm işlemleri tamamlanmıştır. Restorasyon projesinin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne onaylanmasına müteakiben, onaylı projelere uygun olarak güçlendirme çalışmalarına ve esaslı onarımlara hızla devam edilecektir.

4 SELAHADDİN EYYÜBİ CAMİİ

19. yüzyılın başlarında kilise olarak inşa edilen cami, uzun yıllar atıl vaziyette kalmış, bir ara elektrik santrali olarak kullanılmıştır. 1993 yılında restorasyon ve güçlendirme yapılarak cami olarak kullanılmaya başlanmıştır. Taşıyıcı duvarlar üç tabakalı kesme taştan inşa edilmiş, uzun doğrultu planda çift aks boyunca uzanan taş ayaklar üzerine beşik tonoz sistemi uygulanmıştır. 6 Şubat 2023 depremleri sonrasındaki eserin yapısal davranışının yapı mühendisliği tarafından incelenmesi ve bu yapının yapısal performansının iyileştirilmesi için yapılacak müdahale önerileri listelenmiştir. Buna göre taşınmaza yönelik rölöve çizimleri, analizler, restitüsyon - restorasyon projeleri ve raporları ile harc analizi, güçlendirme projesi, sanat tarihi raporunun ivedilikle Koruma Kurulu'na sunulmasına karar verilmiştir.

5 HASAN PADİŞAH CAMİİ

Şanlıurfa merkezde, Balıklıgöl Kent Platosu'nda yer alan caminin mülkiyeti Hasan Paşa Vakfı adına kayıtlıdır. Ana yapı, Uzun Hasan olarak tanınan Şeyh Yakup tarafından 1499 yılında inşa ettirilmiştir. Kible duvarı boyunca sıralanmış eş değerde üç büyük kubbe ile örtülü cami, enine dikdörtgen bir plana sahiptir. 6 Şubat depremlerinden sonra hafif hasarlı olduğu tespit edilen yapının Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından sözleşmesi imzalanarak restorasyon çalışmalarına başlanılmıştır. Yapıda çevre sacı ve vinil branda yapılması; rölöve ve restorasyon projeleri için drone ve lazer tarama makineleriyle ölçülendirme yapılması; zemin etüdü (jeoradar, jeofizik, sondaj, geoteknik) çalışmalarının yapılması; cami ve müstemilat bölümlerinde derz, ahşap, seramik ve diğer sökümlerin yapılması; müstemilat kısmında yonu taş duvarların sökümlünün yapılması; betonarme kolon ve kirişlerin ahşap askıya alınması gibi işlemler gerçekleştirilmiştir. Müstemilatın betonarme alanının yıkımına ise başlanmıştır.

6 BİRECİK ULU CAMİİ

14. yüzyılda inşa edildiği düşünülen caminin deprem sonrası restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Buna göre yapıdan numuneler alınmış ve malzeme analiz raporları hazırlanmıştır. Yapının lazer taramaları ve belgeleme çalışmaları yapılarak rölöve çizimleri tamamlanmıştır. Rölöve, Şanlıurfa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kararı ile onaylanmıştır. Gerçekleştirilen beş bilim kurulu toplantısının paralelinde sahada sondaj, numune alımı ve zemin çalışması yapılarak zemin etüt raporu hazırlanmıştır. Yapı mahallerinde bulunan muhtes latalı ahşap döşemeler ve lambriler sökülmüştür. Yapı içinde ve dışında, temel ve zemin tespiti için araştırma kazıları yapılmıştır. Harimde belirlenen ve mukavemetini kaybetmiş olan taş ayakta askı-destek uygulaması; harim ve yapının diğer alanlarında, tonoz ve kemerlerde bulunan sıvaların tamamının raspası yapılmıştır. Gebze Teknik Üniversitesi akademisyenleri tarafından yapının statik hesaplamalarının çıkarılması için sismik incelemeler yapılmış, bu doğrultuda yapısal performans çalışmalarına başlanmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi akademisyenleri tarafından yapının harim kısmında, yapı çevresinde ve beden duvarlarında yapı radarı (GPR-GX) taramaları yapılmış ve raporları hazırlanmıştır. Ayrıca alınan kararla Kuran kursunun çatısı sökülmüştür. Yapının sökümlerine devam edilmektedir.

3 NİMETULLAH CAMİİ

Şanlıurfa şehir merkezinde, Elli Sekiz Meydanı'nda bulunmaktadır. Farklı tarihlerde yaptırılan cami, medrese, türbe ve çeşmeden oluşan küçük bir külliye'dir. 16. yüzyılın başında Urfa sancak beylerinden Nimetullah Bey tarafından inşa ettirildiği tahmin edilmektedir. Cami, doğu ve kuzeyden iç avlu ile çevrelidir. İbadet mekânı, kuzey-güney, doğu-batı beden duvarlarında karşılıklı simetrik pencere düzenine sahiptir. 6 Şubat depremlerinden etkilenip ağır hasarlı olarak tespit edilen yapının Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından sözleşmesi imzalanarak restorasyon çalışmalarına başlanmıştır.

Üç Vakıf Eseri Üzerinden Adıyaman'da Deprem'in Fotoğrafı

Adıyaman Ulu Camii, merkez Kap Cami ve 323 yıllık Mor Petrus ve Mor Pavlus Kilisesi... Kadim şehrin belleğinde vazgeçilmez bir yer edinmiş üç nadide mabet. Onların dünü ve bugünü, Adıyaman'da derin izler bırakan 6 Şubat depremlerine dair çok şey anlatıyor.

*Adıyaman Ulu Camii,
Kap Camii,
Mor Petrus ve
Mor Pavlus
Kilisesi'nden
detaylar
(karşı sayfada,
saat yönünde).*

Kahramanmaraş merkezli depremlerde zarar gören Adıyaman'daki 323 yıllık Mor Petrus ve Mor Pavlus Kilisesi'nin rahibi, tarihinde iki kez afete maruz kalan ibadethanede yeniden cemaatiyle bir araya geleceği günleri bekliyor. Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli 6 Şubat 2023'te meydana gelen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerde, Adıyaman'da 1701 yılında inşa edilen Süryani kilisesi Mor Petrus ve Mor Pavlus da ağır hasar aldı. Yaklaşık 150 yıl önce yaşanan sarsıntıda yıkılmasının ardından küçültülerek yeniden ayağa kaldırılan ancak asrın felaketinde ikinci kez aynı kaderi yaşayan kilisede, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarım çalışmaları yürütülüyor.

Adıyaman ve Çevre İller Metropolit Mor Grigoriyos Melki Ürek, 23 yıldır rahip ve metropolit olarak hizmet verdiği kiliseye çevre illerdeki Süryaniler ile bölgedeki Hristiyanların geldiğini anlatıyor. Ürek, yaklaşık 150 yıl önce yaşanan depremde yıkıldıktan sonra küçültülüp tekrar inşa edilen ibadethanenin, Kahramanmaraş merkezli depremde aynı kaderi yeniden yaşadığını dile getiriyor. Afet gecesi sarsıntı bittikten sonra tarihi yapının yanındaki lojmanından çıkabildiğini aktaran Ürek, "Kilisenin üstündeki beton tek parça olduğu için deprem sırasında kızak gibi binanın üzerinden hareket etti. Kilisenin dört duvarını yukarıdan aşağı doğru tamamen çatlatarak birbirinden ayırdı. Kilise şu an güçlü demirlerle askı

üzerinde duruyor," diyor. Ürek, kilisenin hasarlı durumuna alışmadığını ve bunun kendisi için çok ağır olduğunu vurgulayarak şunları söylüyor ve ekliyor: "Çok zor bir durum. Yine de iki şey var, biri Allah'ın isteği neyse o olacaktır. Buna her zaman hem boyun eğeriz hem de saygıyla kabul ederiz. Diğeri ise deprem de doğanın bir olayıdır. Bu olayı da kabul etmek zorundayız."

Adıyaman'da depremin boyutlarını gözler önüne seren İslam mabedi Ulu Camii ise şehir merkezinde bulunuyor. Mülkiyeti Şehabettin Vakfı adına kayıtlı olan yapının, Dulkadiroğulları Beyliği'nden Durak Bey'in kenti idare ettiği dönemde, 1506-1515 yılları arasında inşa edildiği kabul edilmektedir. Bugünkü yapı,

1863 tarihinde eski caminin yıkılarak yeniden yapılmış şekli olup, 1902'de büyük bir tamir görmüştür.

Kareye yakın dikdörtgen planlı olan cami, ortada sekiz kenarlı dört payenin taşıdığı büyük bir kubbenin dört yanında ve küçük kubbeler arasında bir haçın kolları şeklinde tonozlu kısımlardan meydana gelmektedir. Orta kubbe, yan bölümlerden daha yüksek ve kasnaklı olarak yapılmıştır. Caminin biri kuzeyde, diğer ikisi batı ve doğu köşelerde bulunan üç kapısı vardır ki bunlardan doğu köşedekinin beş basamak merdivenli sahanlığı ve bu sahanlık üzerine örten sütunlu bir revakı bulunmaktadır. Kuzeydoğu köşedeki kare kaideli ve silindirik gövdeli minaresi tek şerefelidir. Boyuna dikdörtgen plandaki yapının kuzey cephesinde, bütün cephe boyunca uzanan, yedi adet dikdörtgen payeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Özellikle kuzey girişindeki kapı, bölgedeki ahşap sanatlarının eşsiz örneklerindendir. Kesme taştan yapılmış olan beden duvarları cephelerde üçgen alınlarla nihayete ermektedir.

6 Şubat depremlerinden etkilenip ağır hasarlı olarak tespit edilen

taşınmazın etrafı galvanizli sac ile çevrilerek yıkılma tehlikesi olan cephe duvarı ahşap askılama ile desteklenmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından sözleşmesi imzalanarak restorasyon çalışmalarına başlanmıştır.

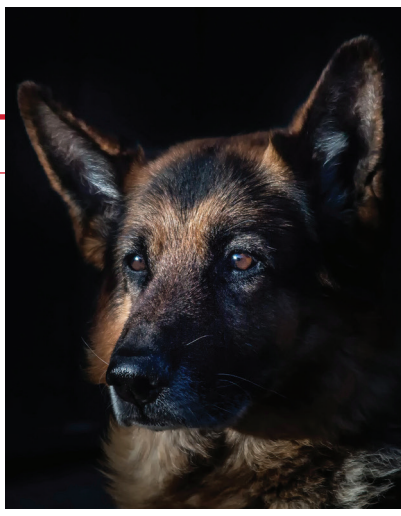
Adıyaman şehir merkezindeki Kap Camii'ni merçeğimiz altına alarak konumuzu biraz daha çeşitlendirelim derseniz. Mülkiyeti Hoca Ali Vakfı adına kayıtlı olan cami, kitabesine göre 1768 yılında inşa edildikten sonra, 1923 yılında Hacı Mehmet Ali tarafından yeniden yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı, kuzey ve batı beden duvarları kesme taş; doğu ve güney duvarı moloz taş beden duvarlı, tek kubbelidir. Kuzeyde kesme taştan oluşturulmuş ve dört adet dairesel kesitli sütunun taşıdığı son cemaat mahali bulunmaktadır. Bölgenin fevkanili tek camisidir.

2005-2006 yılları arasında Şanlıurfa Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından tamamlanan onarımında güçlendirme çalışmaları yapılmış, kubbe örtüsü değiştirilmiş, taş çürütme ve kaplama işleri yapılmış, sıva, derz tamiri yapılarak kapı-pencere doğramaları yenilenmiştir. 6 Şubat tarihli,

Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası yerinde yapılan incelemede ağır hasarlı olarak tespit edilmiştir. İlk müdahale olarak taşınmazın etrafı galvanizli sac ile çevrilmiş olup, son cemaat kemerleri ve cephe duvarı, harim kubbe askıya alınmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından sözleşmesi imzalanarak restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. Restorasyon sürecinde, şantiyede ilk belgeleme ve öncelikli güvenlik önlemleri alınmıştır.

Yer tesliminden sonra ilk önce yapının durumu fotoğraflar, video görüntüleri ve üç boyutlu tarayıcılarla belgelenmiştir. Bu belgelemede yersel ve İHA/drone fotogrametrisi kullanılarak yoğun nokta bulutu ile üç boyutlu modelleme çalışmaları yapılmıştır. Taşınmaza yönelik röleve çizimleri, analizler, restitüsyon ve restorasyon projeleri ve raporlar ile statik rapor, harç analizi, güçlendirme projesi, sanat tarihi raporunun hazırlanma süreci devam etmektedir. Alanda tüm güvenlik önlemleri alınarak yıkıntı halinde bulunan tüm malzemenin ayıklanması/ayırıştırılması (ahşap, taş, demir, beton vb.) işlemi yapılmaktadır.

6 Şubat depremlerinde toplam 14 hayat kurtaran Paşa ve Paz, arama kurtarma eğitimlerine de destek veriyor. Patili dostlar, olası yeni depremlerde kendileri gibi görev yapacak yeni köpeklerin yetişmesini sağlıyor.

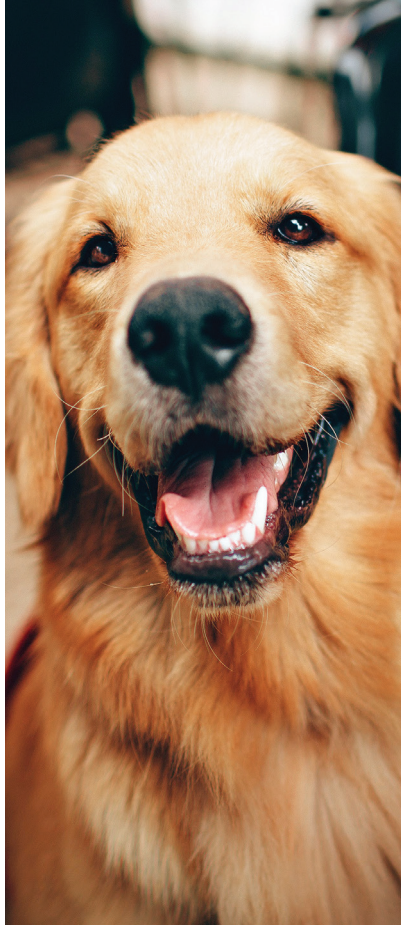
Kahramanmaraş merkezli depremlerde, arama kurtarma çalışmalarına katılmak üzere Ankara'dan deprem bölgesine giden 7,5 yaşındaki Paşa ve Paz, 14 canlıya ulaşarak enkazdan çıkarılmalarını sağladı. AFAD'ın arama kurtarma köpekleri, şimdi de kendilerinden sonra bu görevi yapacak köpeklerin arama kurtarma eğitimlerine katkı veriyor.

Kahraman köpeklerin enkazlarda tespit ettiği kişiler arasında protein tozu içip hayata tutunan, depremin 198'inci saatinde sağ olarak kurtarılan iki kardeş de bulunuyor. Paşa ve Paz, Kahramanmaraş'taki Pınar Apartmanı'nın enkazında, umutların tükendiği anda dakikalarca havlayarak, 17 yaşındaki Muhammed Enes ve 21 yaşındaki ağabeyinin yerinin tespit edilmesini sağladı.

Paz'ın eğitmeni Sait Açıkalin, deprem haberini alır almaz bölgeye gittiklerini, 24 gün boyunca enkazdan enkaza koştuklarını, Paşa ve Paz'ın kendilerine büyük faydası olduğunu söylüyor. 6 Şubat depremlerinde yaşananların kendilerini çok etkilediğini ifade eden Açıkalin, "Kardeşlerin çıkartılma anına şahit olmadım ama oradaki arkadaşlardan görüntülerini çekmelerini istedim. Biz aramayı yapıyoruz, bir sonraki enkaza geçiyoruz. Orada artık kurtarma ekipleri çalışmaya başlıyor," ifadelerini kullanıyor.

Bir başka enkazda tespit ettikleri anne ve kızının sesini duyduklarında da duygulu anlar yaşadıklarını anlatan Açıkalin, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Kahramanmaraş depremi bizim için çok büyük bir olaydı, ülkemizde

İnsana Uzanan Yardım Eli: Paşa ve Paz

daha önce görülmemiş büyüklükte bir depremde. Enkazda anne ve kızının yerini tespit ettik, onların hikâyeleri de herkesi çok etkilemişti. Köpeklerimiz çok zor koşullarda ince boşluklardan geçerek bir enkazda bize sinyal verdi. Gidip bağırdığımızda da anne ve kızının sesini alıyorduk, onların sağ olarak çıkartılması çok güzel bir duyguydu. Öyle ki verdiğiniz bütün emeklerin karşılığını alıyorsunuz. Emeklerin boşa gitmediğini, mesleğin kutsal olduğunu tekrar anlıyorsunuz ve bir cana ulaşmanın mutluluğu çok büyük."

Arama kurtarma uzmanları, deprem bölgesinde arama kurtarma köpeklerinin zaman zaman yaralandığını, ayaklarında derin kesikler oluştuğunu ama buna rağmen yıkıntılar arasında canlı aramaya devam ettiklerini söylüyor. Arama kurtarma köpeklerinin bu tecrübelerinin diğer köpeklerin eğitiminde kullanıldığını ifade eden uzmanlar, Paşa ve Paz'dan da bu kapsamda yararlandığını vurguluyor.

Paşa'nın eğitmeni Bülent Güllü ise AFAD bünyesinde, ülke geneli sertifikalı 19 köpeğin bulunduğu, Ankara'da iki köpeğin daha eğitimlere başladığını kaydediyor. Güllü, Elazığ, İzmir ve Kahramanmaraş merkezli depremde büyük başarı elde eden Paşa ve Paz'ın tecrübelerini, diğer köpeklerin eğitimlerinde kullandıklarını dile getiriyor. Deprem öncesindeki eğitimlerin arama kurtarma köpeklerinin enkazlardaki başarısını arttırdığına işaret eden Güllü, yeni eğitime başlanan köpeklerin enkazda "oyun arkadaşlarını" aradıklarını, yaşları ilerledikçe görev bilinciyle davrandıklarını sözlerine ekliyor.

Sürdürülebilir Yatırımlara

KATIL

Siz de Vakıf Katımlı olun,
ülke kalkınmasına katkı sağlayan
sürdürülebilir yatırımlara destek olanlara katılın.

VAKIF KATILIM

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

Deprem Bölgesini Terk Etmeyen DÜNYA DOKTORLARI

*6 Şubat
depremlerinden
etkilenenlerin
ihtiyaçlarına cevap
vermek amacıyla
afetin ilk günlerinden
itibaren sahada
görev yapan Dünya
Doktorları, depremin
birinci yıl dönümünde
de bölgeyi terk
etmeyerek herkese
örnek oluyor.*

6 Şubat depremleri Anadolu'nun güney doğusunda büyük yıkıma neden oldu. Tüm Türkiye ve çeşitli ülkeler depremzedelere yardım elini uzattı, deprem bölgesine hizmetler ulaştırıldı. Dünya Doktorları Derneği (DDD) de vatandaşlara gerekli hizmetleri sunmak için çalışmalar gerçekleştirdi.

Peki kim bu Dünya Doktorları? Kısaca tanımlamamız gerekirse kâr amacı gütmeyen insani yardım alanında çalışan uluslararası bir sivil toplum kuruluşu diyebiliriz. 2015 yılının Ağustos ayında Türkiye'de kurulan örgüt, silahlı çatışma, şiddet, doğal afetler, hastalık, açlık, yoksulluk ve toplumsal dışlanmadan etkilenen insanların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmayı amaçlıyor. Kuruluş, zorla yerinden edilmiş insanların tıbbi ihtiyaçlarına yanıt vermek üzere birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerine, ruh sağlığı ve psikososyal destek (RSPSD) hizmetlerine erişimi kolaylaştıran projeleri uygulayan ortaklar ve kilit paydaşlarla iş birliği yapıyor. DDD, hassas grupların sağlık

ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak Uluslararası Médecins du Monde Ağı'nın da 16 üyesinden biri. İnsani krizlere en yakın noktadan müdahalede bulunan dernek, uzun vadeli ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri için gerekli altyapıları inşa ediyor.

ANMA VE BAŞSAĞLIĞI MESAJI

Dünyanın neresinde olursa olsun yardıma muhtaç insanlara acil ve uzun dönemli sağlık ve koruma hizmetleri sağlama amacıyla kurulan Dünya Doktorları Derneği, 6 Şubat'tan bir yıl sonra da depremzedelerin yanında yer almaya devam ediyor. Yüksek görev bilinci ve insan sevgisiyle deprem bölgesindeki çalışmalarını aralıksız sürdüren Dünya Doktorları, Türkiye ve Suriye'yi yıkıma uğratan depremlerin birinci yıl dönümünde anma ve başsağlığı mesajı yayınladı.

Hatay'da deprem sonrası yaptıkları acil müdahale programını ve sonrasındaki çalışmalarını aktaran Dünya Doktorları Derneği Başkanı Hakan Bilgin, "Bir yıl önce tarifi zor, büyük bir acı yaşandı. Hayatını

kaybedenlere Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı ve sabır diliyoruz. Biz bu afetin haberini alır almaz hemen harekete geçtik. Hatay'da kurduğumuz mobil sağlık birimleri ile kadın ve çocuk dostu güvenli alanlarımızda depremten etkilenen 27 bin kişiye 32 bin tıbbi danışmanlık, 600 kişiye bireysel psikolojik sağlık hizmeti, 5 bin kişiye cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmeti sağladık. 7 bin 100 kişinin katılımıyla psikososyal destek grup oturumları gerçekleştirdik. Ayrıca Suriye'nin Afrin (Halep) ve İdlib bölgelerinde bulunan sağlık merkezleri ve mobil ekiplerimiz aracılığıyla deprem sonrası yaklaşık 165 bin yerinden edilmiş kişiye 245 binden fazla sağlık hizmeti sağladık. Mobil sağlık birimlerimiz, hijyen kaynaklı hastalıkların yayılımını azaltmak amacıyla bölgede 30 bin kit dağıttı," açıklamasında bulundu.

DAYANIŞMA YAŞATIR!

Dünya Doktorları Derneği'nin uzun süreli ve kalıcı sorunlar üzerine odaklanarak sürdürülebilir, etkin sağlık hizmetleri için çözümler oluşturduğunu vurgulayan Hakan Bilgin, "Bizim çalışmalarımızın temelinde "dayanışma yaşatır!" anlayışı bulunuyor. Dünya Doktorları olarak, her türlü afetten etkilenen insanlara destek vermeye devam ediyoruz. Yerel sağlık altyapısı sürdürülebilir olana kadar deprem bölgesinde kalarak, uzun vadeli tıbbi destek ve eğitim sağlayacağız. Hatay ve Afrin'deki çalışmalarımızı da bu anlayış çerçevesinde sürdürüyoruz. İnsanlığın bir daha böyle büyük felaketler yaşamaması en büyük dileğimiz," ifadelerini kullandı. Genel merkezi İstanbul Beyoğlu'nda, şubeleri ise İzmir ve Antakya'da bulunan sivil toplum kuruluşu ile ilgili detaylı bilgilere dunyadoktorlari.org.tr internet adresi üzerinden ulaşabilirsiniz.

BİZDEN...

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

T.C. VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4 Adımda Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün DEPREM BÖLGESİNDEKİ SOSYAL YARDIMLARI

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 11 ilimizi etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında deprem bölgesine yönelik olarak Genel Müdürlüğümüzce aşağıdaki yardımlar yapılmıştır.

1- Depremin hemen ardından yapılan yardımlar

Malatya'ya bin 800, Gaziantep ve Kahramanmaraş'a biner, Diyarbakır'a 800, Hatay'a 900 ve Adıyaman'a 800 adet olmak üzere toplam 6 bin 300 adet (toplam yedi tır) kuru gıda kolisi gönderilmiştir. Ayrıca bir kısmı bağışlardan oluşan 91 tır muhtelif giyim, gıda ve insani yardım malzemesi, afet bölgelerindeki vatandaşlarımıza ulaştırılmak üzere afet koordinasyon merkezlerine teslim edilmiştir. Depremlerden sonraki bir aylık süre içerisinde mobil aşevi araçlarımız ile Malatya Kültür ve Kongre Merkezi'nde ve Malatya Doğanşehir'de her gün ortalama toplam 10 bin kişiye sabah, öğle ve akşam yemeği verilmiştir.

2- 65 ilde ve 69 merkezde Mevlid-i Şerif okutulması

On binlerce vatandaşımızın hayatına mal olan asrın felaketi sonrasında, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımız için 65 ilde ve 69 merkezde, cuma namazı öncesinde Mevlid-i Şerif okutularak dualar edilmiş ve Mevlit programlarına katılan vatandaşlarımıza ikramlarda bulunulmuştur.

3- Ramazan ayında verilen hizmetler

Mübarek ramazan ayı boyunca her gün Malatya'da 11 bin, Gaziantep Nurdağı'nda bin 400, Kahramanmaraş'ta bin 600, Adıyaman'da bin 500 ve Hatay'da bin kişiye iftar ve sahur yemeği verilmiştir. Ayrıca Malatya'da iki farklı konteyner kentte, 21-23 Nisan 2023 tarihlerine denk gelen Ramazan Bayramı'nda, mobil aşevi araçlarımız ile her gün 11 bin 300 kişiye bayram yemeği verilmiştir. Öte yandan Hatay'da Ramazan Bayramı'nı da içine alan 21 Nisan ile 1 Haziran 2023 tarihleri arasındaki 41 gün boyunca her gün 880 depremzedeye yemek verilmiştir.

4- Deprem bölgesine yapılan diğer hizmetler

Malatya'da 24 Nisan-1 Temmuz 2023 tarihleri arasında her gün 16 bin 700 depremzedeye günde üç öğün yemek verilmiştir.

Giriřimci Desteklerine

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
işletmelere özel avantajlı finansman seçeneklerinden
yararlanıp işlerini büyütenler arasına katılın.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

VAKIF KATILIM

Vakıf Katılım'dan KOBİ'lere “DEV” FİNANSMAN DESTEĞİ

Kaynaklarını reel sektörün büyümesi ve finansal hayatlarının kolaylaşması için yönlendiren Vakıf Katılım'ın KOBİ'lere 2023 yılında sağladığı destek, 100 milyar TL'yi buldu.

Vakıf Katılım, katma değerli ve istikrarlı ekonomik büyümenin temelini oluşturan imalat, istihdam, ihracat ve inovasyon (4İ) alanlarında itici güç olan KOBİ'leri desteklemeye devam ediyor. Uygun koşullarda finansmana kolay erişim için odalar, borsalar, organize sanayi bölgeleri yönetimleri ve meslek odaları ile iş birlikleri yapan Vakıf Katılım'ın KOBİ'lere 2023 yılında verdiği destek 100 milyar TL'yi buldu.

Vakıf Katılım Genel Müdürü Mehmet Ali Akben “Mevcut kaynaklarımızı reel sektörün gelişimi ve büyümesi doğrultusunda yönlendirerek reel sektörün ihtiyaçlarına ivedilikle cevap üretmek misyonuyla hareket ediyoruz. Kullandığımız krediler içinde KOBİ kredilerinin payı, 2023 sonu itibarıyla yüzde 42,7 seviyesine yükseldi. Sunduğumuz nakdi ve gayri nakdi desteği, 2023'te bir önceki yıla oranla yüzde 72,1 artırarak 100 milyar TL'ye ulaştırdık. Mevcut verilere göre katılım bankalarının kullandığı fonlarda KOBİ segmentinin payının konvansiyonel bankacılığa göre daha yüksek olduğunu görüyoruz,” dedi.

İşletmelerin, çiftçilerin, esnafın yanında

2023 yılında 31 adet çatı kurum ile anlaşarak önemli iş birliklerine imza attıklarını vurgulayan Akben, sözlerine şöyle devam etti: “Tarımda sanayileşmeyi ve modern tarımı teşvik etmek amacıyla geliştirdiğimiz Tarım Paketi kapsamında, müşterilerimize uzun vadeli finansman imkânları sağladık.

Diğer yandan vadeli ihracatın finansmanı ile ihracatçı firmalara ihracat akreditifinden doğan vadeli alacaklarını peşin tahsil etmelerine imkân sağlayan finansman desteği sunduk. KOBİ'lere ve işletmelere de Tedarikçi Finansman Sistemi, ithalat-ihracat finansman desteği, Yazar Kasa POS, Sanal POS, Mobilde POS, Mobil GPRS POS, Sabit ADSL POS, Taksitli Sanal POS gibi POS ürünleri, VKart Business ve Ferah Kart gibi kredi kartı ayrıcalıkları tanıdık”.

Paris İklim Değişikliği Anlaşması kapsamında oluşturulan Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Reformu ve Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na uygun olarak yeşil enerji dönüşümü ve enerji verimliliği yatırımlarıyla ilgili projeler gerçekleştirdiklerini de vurgulayan Akben, sözlerini şöyle tamamladı: “Enerji konusunda özel sektör ve kamu kurumlarıyla iş birliğine giderek, Arazi/ Çatı GES, RES, Biokütle ve Akıllı Şehirler alanlarındaki yatırımlara finansman kaynağı sağlamak adına çalışmalara imza attık. Bu kapsamda 2023 yılında 130 MW gücü aşan 500'ün üzerinde projeye ücretsiz danışmanlık hizmeti sağladık. Ayrıca 134 farklı proje yatırımına yaklaşık 1,8 milyar TL destekte bulunarak dışa bağımlılığın azaltılmasında öncü rol oynadık. 2024 yılında da coğrafi kapsama alanımızı artırarak hizmet ağıımızı genişletmeye, dijital dönüşüm projelerine ağırlık vermeye devam edeceğiz. Ürün ve hizmet yelpazemizi genişleterek daha fazla işletmenin hizmetine sunacağız. İş birliklerine devam ederek KOBİ'lerin ticari hayatını kolaylaştırmayı sürdüreceğiz.”

T.C.

VAKIFLAR

GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KUVEYTTÜRK
KATILIM BANKASI A.Ş.

Vakıf Kùltürünün Yaşatılmasına

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
geçmişimizin mirası vakıf kùltürünü yaşatarak
hep birlikte kazanmaya vesile olanlara katılın.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

VAKIF KATILIM